

JULI^{*}THY

1996

66. årgang

66. årgang

**FOTO expert dobler op...
Få to sæt farvebilleder
og betal for 1...**

- hos FOTO expert
får du Danmarks flotteste
farvebilleder, og alle
24x36 film (135) leveres på

1 TIME

I stedet for et
ekstra sæt
farvebilleder
kan du vælge
at få en ny film
med i prisen - eller rabat på

KR. 1.-
Pr. billede.

Når FOTO expert fremkalder dine film,
får du 2 sæt farvebilleder, på en time.
Et til glæde for dig og
et til at glæde familien
og vennerne med.

FOTO
MAGASINET

STORETORV 2 · 7700 THISTED · TLF. 97 92 12 88

H.M. AUTOMATIC A/S

WILHELMSBORG · 7700 THISTED · TLF. 97 92 63 00

Elektriske styre- og fordelingstavler
Mimic-tavler i mosaiksystem
Styringstekniske komponenter

SMEDE & MASKINFORRETNING
JHUNDAHL A/S
TILSTED · Silstrupvej 24 · 7700 Thisted · Tlf. 97 92 11 33

AUTORISERET

NEW HOLLAND

FORHANDLER

JUL I THY

1996

66. ÅRGANG

UDGIVET AF ERIK A. LAURIDSEN OG JØRGEN MILTERSEN, THISTED

Forhandles uden for Thy, Han Herred og Mors af
Danske Boghandleres Kommissionsanstalt, Siljengade 6-8, 2300 København S.

JUL I THY

66. ÅRGANG

Redigeret af Jørgen Miltersen, Hanstholmvej 185, Tved, 7700 Thisted. Tlf. 97981585

Indholdsfortegnelse

<i>Dengang der var brofester til</i>	
Af Kjeld B. Nilsson, Fyrtårnet, Strandstien 84, 2791 Dragør	3
<i>Alt i Thy virkede så uhyre langsomt</i>	
Af Jørgen Miltersen	9
<i>En urmager og missionær fra Thy</i>	
Af Jens Kongsted Lampe, Skovhøj 18, st. th., 8361 Hasselager	15
<i>Tak for dagen! Tak for livet!</i>	
Af Jørgen Miltersen	17
<i>Elev i Øster Vandet Skole 1929-1936</i>	
Af Arnold Østergaard-Frandsen, Dybdalvej 26, Stenvad, 8586 Ørum Djurs	21
<i>En virkelighedsskildring fra Kallerup</i>	
Af Laurids Andersen, Jernbanevej 21, 7752 Snedsted	25
<i>Fra det gamle album</i>	33
<i>Fra det ny album</i>	57
<i>Register</i>	68
<i>Opfordring til vore læsere</i>	70
<i>Annoncer</i>	71

Forsidemotiv:

Gengivelse af JUL i THY's forside 1942
Akvarel af tegneren Carl Lundblad

Fotos fra:

Foto-Magasinet i Thisted, Klaus Madsen, Peter Mørk,
Tage Jensen, Jørgen Miltersen m. fl.

Eftertryk ikke tilladt

Wadmann Bogtryk/Offset, Thisted

ISBN 87 85 131 25 3

Dengang der var brofester til

Af Kjeld B. Nilsson

Store fester er i vente de kommende år. Først skal den faste forbindelse over Storebælt indvies, så den faste forbindelse over Øresund, og lidt ind i det nye århundrede får vi formentlig også en bro over Femerbælt eller tunnel.

Det kan blive en genoplivelse af de folkefester, som Thy oplevede i 1930'erne. Og alligevel bliver det ikke helt det samme. Dengang jublede en hel landsdel og hele nationen med uforbeholden begejstring, da først Oddesundbroen og siden Vildsundbroen blev taget i brug. I dag prøver en del af befolkningen ihærdigt at komme malurt i glædesbægeret.

Den såkaldte 68-generation er ikke kommet helt ned fra barrikaderne endnu. Nogle lever stadig i drømmen om, at verdensrevolutionen rykker nærmere, hvis det danske samfund nulstiller sin udvikling. Andre er så besat af bekymring for miljøet, at de betragter ethvert teknisk fremskridt som en latent trussel mod deres og klodens velbefindende. Og så er der de såkaldt autonome urostiftere, som altid er på udgik efter muligheder for at lave rav i gaden.

Da byggeriet af Øresundsforbindelsen gik i gang, kom det så vidt, at vidtløftige unge mennesker en tidlang saboterede bulldozere og traktorer på byggepladser på Amager. De

Der var en tid, da jeg var meget lille – artiklens forfatter med den thybodragt, som blev skræddersyet til ham, da han var 12 år.

følte sig som dristige arvtagere af de sabotører, der med livet som indsats sprængte jernbanelinier og værnemager-fabrikker i luften under besættelsen. Så langt kan man geråde ud i sindsforvirring.

Mentaliteten er svær at forstå for den, der oplevede brofesterne i Thisted i 1938 og i 1939. Det eneste lille skår i glæden, da vi dengang jublede over Vildsundbroen, var, at der endnu ikke var udsigt til i overskuelig fremtid også at få drømmen om en Sallingsundbro virkeliggjort.

Selv kom jeg til Thy i 1935 som otteårig dreng, fordi min far blev udnævnt til fabrikinpektør i Arbejdstilsynets Thisted kreds. Jeg mindes de første besøg hos familien i København som noget af en safari. Allerførste gang

gjaldt det om at ramme ikke færre end fire færges til tiden for at nå frem i løbet af en enkelt lang dag. Først færge fra Vildsund Vest til Vildsund Øst, så fra Pinen til Plagen over Sallingsund, dernæst fra Fredericia til Strib over Lillebælt og endelig fra Nyborg til Korsør over Storebælt.

Når det kiksede med at nå samtlige afgang til tiden, blev det til overnatning halvvejs på hotel »Melfar« i Middelfart. I dag har hotellet måttet lukke af mangel på omsætning, så i alt fald hotelejere kan måske have en selvisk grund til at være bromodstandere.

Ingen andre var det i 1930'erne. Jeg husker endnu det brøl af jubel, der skyllede gårdejer Jens Søe fra Boddum i møde, da den gæve thylandske huspoet fremsagde sit eget hyl-

De fire, der strøede blomster fra den forreste kare, Sigurd Jespersen, Vibeke Bjerregaard, Kjeld B. Nilsson og Inge Egedorf.

destdigt til Oddesundbroen fra balkonen på det gamle rådhus på Store Torv.

»Vi er da saa glaae we den bro, vi haa faat,
vi haa ønsked en længg aa mangled en haat.
Vi bowr jo her nuren fu lov aa fu ret,
aa lidt bagle haa vi jo altier væt.

No skal I ha tak for æ bro, der I ga wos,
no faar I nok lawed minnesker a wos«.

Kulturchok

Verslinierne er forhåbentlig nogenlunde korrekt gengivet. Det er efterhånden mange år siden, jeg har talt thybomål. De sidste femten år har jeg boet i Paris, men problemet med at tale skiftevis fransk og dansk er ikke så svært. Jeg lærte at blive tosproget allerede som dreng.

Hvis jeg talte københavnsk i Vestre Skole i Thisted, blev jeg ubarmhjertigt hånet. Og talte jeg jysk, når jeg kom på besøg i København, blev jeg for alvor mobbet ... som det endnu ikke hed dengang. Så der var ikke andet for end at tilegne sig begge dialekter for at overleve. Et særligt problem var, at Ib Schønberg og Arthur Jensen netop på den tid havde gjort en sang fra en af deres film til landeplage. »København, du savner din moders papa, du ligger om natten og sutter den a'«, lød det poetisk. Måske ikke superlødigt, men verslinierne kunne give ekko i en skolegård.

Mit fædrene ophav fik sit eget kulturchok kort efter ankomsten til Thisted. Han inspicerede et maskinsnedkeri og så til sin forfærdelse, at en rundsav snurrede uden at savklingen overhovedet var afdækket, så firmaets svende og lærlinge løb en daglig risiko for at blive kraftigt beskåret.

Han sagde til snedkermesteren: »Den rundsav skal forsynes med en beskyttelse«.

»Jow«, fik han til svar.

»Den skal være sat på inden en uge«.

»Jow«.

»Jeg kommer igen på mandag for at sikre mig, at det er sket«

»Jow«.

»Ellers vanker der bøder for overtrædelse af arbejderbeskyttelsesloven«.

Endelig røbede den gode maskinsnedker, at han mestrede lidt mere end enstavelsesord. »Hør, do hår da vist æt våren ret læng i Thy«, sagde han eftertænksomt.

Hvide handsker

Kong Christian X og dronning Alexandrine kom til Thy for at kaste glans over broindvielserne både i 1938 og 1939. I »Landet mod nordvest«, som er redigeret af C. Brunsgaard og min skolekammerat Arne Ringgaard Pedersens far, Henry E. Pedersen, kan man læse:

»Det første Tog, der medførte Kongefamilien og de øvrige Gæster, startede samtidig med en blomstersmykket Bilkortege til den første Tur over Broen, og man fortsatte til Thisted, hvor Dagen fejredes med en storslaaet Brofest. Statsradiofoniens Radiovogn var heroppe, og Begivenheden blev transmitteret i Radioen«.

Det gamle kongepar fik efterhånden en betydelig rutine i den slags ceremonier. Nok er det større konstruktioner, det bliver forundt dronning Margrethe at indvie i de kommende år, men talmæssigt bliver det svært at overgå antallet af broer, som blev bygget i Christian Xs regeringstid. Limfjordsbroen i 1933, Lillebæltsbroen i 1935, Storstrømsbroen og Oddesundbroen i 1938, Vildsundbroen i 1939 og dronning Alexandrines bro til Møn i 1940 er de vigtigste. Og så må man ikke glemme Aggersundbroen, som blev taget i brug i dølgsmål i 1942. Tyskerne troede, at det kunne skjules for eventuelle invasionsstyrker, at Hanherred var blevet landfast med Himmerland. Den før nævnte lokalhistoriker Henry Pedersen fik selv bundet sin pen. Sønnen Arne har i sin fars efterladenskaber fundet et brev fra redaktør Frede Højmark, der beklager, at han ikke i »Demokraten« må bringe en artikel fra ham om det gamle færgested ved Aggersund, da broindvielsen ifølge et dekret fra Udenrigsministeriets censor Karl Jesus Eskelund ikke må omtales i et Århus-blad, men kun i nordjyske lokalblade. Og selv de

Da Vildsundbroen blev indviet 16. juli 1939, kom kongefamilien til Thisted med »Dannebrog«. Thistedes daværende borgmester, Chr. Iversen, hilser på kong Christian X og dronning Alexandrine. Bag kongeparret kronprins Frederik. Til venstre amtmand H. Egedorf. Bemærk de hvide handsker.

må ikke bringe noget som helst om broens tekniske detaljer, men kun allernådigst navne på deltagere i åbningsdagens arrangementer.

Oddesundbroens og Vildsundbroens individer blev til gengæld de sidste virkelige folkefester, inden krigen brød ud, og det royale islæt kastede ved begge lejligheder glans over Thisted. Jeg fik i 1938 et indblik i, hvor delikat og omstændelig en proces, et møde mellem majestæter og undersåtter kunne være. Foruden at jeg fik lært, at ordet kur ikke nødvendigvis indebærer noget med pleje af helbredet.

Først udgik der maskinskrevet kundgørelse til byens honoratiores fra amtmand Axel Helper om, at kong Christian forventedes at ville give kur på Thisted banegård ved sin afrejse. Siden måtte amtmanden hastigt rundsende en ny bulletin om, at dronning Alexandrine også ville være til stede, så derfor måtte de tilsagte endelig medbringe deres fruer. Og iføre sig hvide handsker.

Da mit ophav var tjenestemand, omend endnu kun fabriksinspektør af 2. grad, skulle nådens sol også bestråle ham og min mor. Og manufakturhandler Kamp på Store Torv fik ekstra afsætning af hvide handsker, for det havde min far aldrig haft brug for tidligere i sit nidkære virke med at tilse, at rundsave var behørigt afskærmede.

Jeg ved ikke, hvor mange ord mine foræl-

dre fik vekslet med kongen og dronningen eller kronprins Frederik og prins Knud, som også var draget langt hjemmefra for at glæde os i det fjerne Thy. Men jeg ved, at det ikke var ved den lejlighed, en fornøjelig episode udspillede sig, for det spurgte jeg om senere.

Anekdoten vil vide, at en nervøs borgmester præsenterede en række lokale koryfæer for Christian X med ordene: »Smedemester Mortensen, Hans Majestæt Kongen, skoleinspektør Jensen, Hans Majestæt Kongen, viceborgmester Pedersen, Hans Majestæt Kongen«. Indtil kong Christian afbrød ham med ordene: »Tror De ikke, det nu er gået op for de tilstedeværende, hvem jeg er?«

Statsminister Thorvald Stauning deltog også med iver i alle broindvielser. Forfatteren Hans Lyngby Jepsen beskriver et sted det indtryk, det gjorde på hans far at opleve statsministeren med en gevaldig brandert ved Limfjordsbroens indvielse i 1933. Så 1938 må have været det rene kaos for Staunings lever og nyre med åbning af Oddesundbroen den 15. maj og Storstrømsbroen den 26. september.

Tivoli-mesteren

Ved Vildsundbroens indvielse søndag den 16. juli 1939 mærkede Thisted by måske mindre til det kongelige islæt, men en fest gik man

Der medgik adskillige tusind blomster til at smykke festoptogets forreste karet og de mange efterfølgende vogne.

ikke glip af. De hvide handskers og de store damehattes parade i den ydmyge ventosal på Thisted banegård måtte nødvendigvis være en ret eksklusiv affære, men det var til gengæld en fest for alt folket, som blev stablet på benene i byens gader. Og her havde jeg selv i den beskedne alder af 12 år fornøjelsen at få tildelt en aktiv rolle.

Der blev arrangeret et optog gennem byen. Diverse fag og foreninger udsmykkede hestetrukne vogne, og nogle af indslagene i vognet var overordentlig opfindsomme og smagfulde, for det var dekoratøren Erik »Spjæt« Christensen, der lod sit talent spille. Han skulle senere komme til at gøre underværker med at fikse op på Tivoli i København før sin alt for tidlige død.

Jeg fik tidligt respekt for hans kreative evne. Det var tradition på Realskolen på Plantagevej, at hver klasse op til jul udpegede nogle elever med talent for at tegne til at pynte klasseværelset. Vi lod allesammen fantasien spille, men nåede sjældent længere end til at gøre traditionelt brug af grankviste og stearinlys og nissehuer. Den barnlige stolthed over resultaterne blegnede noget, da jeg et år så, hvad »Spjæt« havde skabt i et klasselokale. Her var der en samlende ide bag udsmykningen. Alle pultene var rangeret op på rad og

række i en lang slange og forvandlet til et rutschebanetog, og i et bur havde klasselæreren fået sin plads som billettør. Det påfund slog alt.

Men tilbage til brofestens vogntog. I forreste blomstersmykkede hestevogn fik jeg betroet en plads sammen med den nytiltrådte amtmand Egedorfs datter Inge, borgmester Bjerregaards datter Vibeke og blomstergartner Jespersens søn Sigurd. Vi var klædt i folkedragter, og vi skulle strø blomster ud til tilskuerne på optogets vej gennem byen.

Den dag i dag har jeg min thybodragt i drengestørrelse i behold, for den har sin særlige affektionsværdi. Min farfar, som var en af de mange skåninger, der søgte til det gamle moderland omkring århundredskiftet for at komme væk fra de ringe vilkår, Sverige bød de erobrede landsdele, havde kastet sig over skrædderfaget for at tjene til dagen og vejen i den nye hjemstavn. Da han var på familiebesøg i Thisted i sommeren 1939, blev jeg målt på alle leder og kanter, og mit første skræddersyede sæt tøj blev en thybodragt.

Mine forældres hvide handsker eksisterer ikke mere. Men mølkugler værner min thybodragt mod fortabelse. Den er et kært minde om en glad opvækst i Thy dengang, der var brofester til.

Alt i Thy virkede så uhyre langsomt

Kontorpige fra København kom ud for store omvæltninger i Koldby.

Af Jørgen Miltersen

Asta Gregersen voksede op i en villa på Frederiksberg, kom på et kontor med hundrede ansatte, gik til folkedans og traf en dyrlægestuderende fra Jylland. Han lokkede hende med til Koldby

Asta Gregersen fortæller: »Jeg følte, at alt liv pludseligt gik i stå. Alt virkede så uhyre langsomt. Om aftenen var her bælgmørkt, for der var ikke en eneste gadelygte til at lyse op. Alt var anderledes, end det jeg var vant til. Det var som om den rivende udvikling slet ikke var fulgt med her. Den lille by Koldby svarede godt nok til sit navn, for det var virkelig en kold by«.

Dyrlægen, der fik pigen fra Frederiksberg med til Koldby, Kirstein Gregersen, var af Fløe-slægten. Det skrev han en bog om. Fløe-slægten stammer fra en svensk soldat, rytteren Palle. Han var indkvarteret på en gård i Fløe ved Brande. Da hans regiment rykkede nordpå i 1658, lykkedes det ham i tåget vejr at slippe bort, og han nåede tilbage til den gård, hvor han havde været indkvarteret. At det gik sådan hang sammen med, at han var forelsket i den smukke datter af Christen Pedersen i Fløe. Han blev gift med hende, og de fik to børn.

Så springer vi mange generationer frem i tiden til Niels Kirstein Gregersen, født 6.

Den unge pige fra Frederiksberg, Asta Markhild Christensen. Dengang gik alle piger med hat, og til pinse var det skik, at man skulle have nyt tøj.

Kirstein Gregersen købte sin første bil, da han fik praksis i Koldby i 1933. Det var en brugt Ford, som kostede 650 kr.

Asta Gregersen med sin førstefødte, Markil, i barnevogn anno 1935 på gaden i Koldby. Huset i baggrunden var karetmagerens, i dag Hugo Krogsgaards.

december 1903 i Arnborg Sogn, opkaldt efter sin bedstemor Kirsten. Han blev 17. september 1933 viet til pigen Asta Markhild Christensen, født 6. marts 1904 i Sct. Thomas Sogn på Frederiksberg.

Det blev muligt at købe praksis i Koldby i 1933, da den daværende dyrlæge flyttede til Bedsted. Det var en vanskelig tid. Der var krise inden for landbruget, og det smittede af på dyrlægerne.

Asta Gregersen fortæller: »Jeg var vant til at have min gode faste løn. Nu skulle der pludselig spinkes og spares, for der skulle jo helst blive til afbetaling på studiegæld, til det daglige brød – og til en Ford.

Der var ikke mange forretninger i Koldby dengang, men i stedet kom de handlende kørende til døren. Hver dag kom en mælkeemand, og en gang om ugen slagter, fiskeemand, gartner, ostemand og flere andre.

Det værste var boligforholdene. Dyrlægeboligen, som vi havde overtaget, var et stort, gammelt hus i to etager med hestestald og vognport. I væggen ud til vognporten var der en lem til en stor, muret beholder, hvor alt affald kom i. Der var ingen renovation. Ikke toilet med træk og slip, men et træsæde med en spand under.

Der var hverken vask eller haner med rindende vand, ikke gasapparater, som jeg var vant til, men der var et stort, sort centralvarmekomfur med messingstænger. Her skulle der fyres om vinteren for at give varme til stuerne.

Telefonen, en stor vægtefon, var anbragt i køkkenet, sikkert af praktiske grunde, men det var meget upraktisk, for hvis den ringede om natten, kunne vi ikke høre den! Så måtte centralbestyrerinden, som heldigvis boede lige over for, slå en frakke om sig og i nattens mulm og mørke løbe over vejen og banke på vort sovekammervindue og bede os om at tage telefonen!

Vi havde Koldby nr. 2. Koldbygård var kommet først og havde fået nr. 1. Når København skulle ringes op, blev samtalen bestilt over rigstelefonen, og så kunne der godt gå et par timer, inden forbindelsen kom igennem.

Ved siden af køkkenet var der et bryggers,

Barn nr. 2, Bent, foran den gamle træveranda ved dyrlægeboligen i Koldby. Til højre brønden, hvorfra der blev pumpet vand til en træbeholder i bryggerset

der blev brugt som badeværelse og vaske- rum. Gulvet var af røde mursten. Inventaret bestod af et lille træbord med en hylde under til gryder og pander. Ovenpå stod et primusapparat, der skulle pumpes op. Som regel virkede det ikke, før en rensenål var stukket i et lille hul. Så stod flammerne i vejret, og det larmede meget. Det var min skræk!

Det tog sin tid at lave mad på sådan et apparat. Derfor havde vi en stor hokasse, som vi kunne sætte gryderne ned i, så maden kunne holde sig varm.

Vand fik vi fra egen brønd i haven. Fra brønden kunne vi pumpe vandet op i en træbeholder med taphane. Andre i byen måtte nøjes med en udendørs pumpe. Når vi

Mange dukker i flotte folkedragter er udstillet i en af stuerne. De to første på denne hylde er i dragter fra Lapland, de to næste fra Grønland. Så kommer en islandsk kvinde i kirkedragt og sidst to danske fra Røsnæs.

skulle vaskes, tappede vi vand i et lille fad og satte det ned i en jernvask i bordet og vaskede os med en rigtig natursvamp. Når vi skulle have et bad, blev der tændt op under vaskekedlen, og så vaskede vi os i et trækar.

Storvasken foregik på den måde, at tøjet blev kogt i sæbelud. Derefter blev det med en stor træstok halet op og over i en zinkbalje og så skrubbet rent på et vaskebræt. Det var hårdt ved hænderne. De hvide kitler, dyrlægerne brugte dengang, var ikke nemme at få rene.

Alt det fortæller jeg ikke for at beklage mig. Jeg vænnede mig til forholdene, for det var nu engang vores hjem for 63 år siden.

Med årene forbedredes forholdene heldigvis. Der kom mere gang i al ting. Der kom et vandværk i byen, så der kunne lægges vand ind i husene. Vi fik råd til mere, bl.a. som følge af ekstra arbejde med bekæmpelsen af kvægtuberkulose. Der skulle tages mange

tuberkulinprøver, og der var stor travlhed, når der var mund- og klovsyge.

Til tider kunne min mand ikke overkomme det hele. Så måtte jeg træde hjælpende til. Jeg lavede medicin, bl.a. fosfortran, og nogle gange tog jeg ud i praksis for at tage blodprøver på høns. Når det kneb, fik vi også vore store drenge til at hjælpe«.

Tre drenge og to piger kom til verden i dyrlægehjemmet i Koldby.

Den førstefødte fik som fornavn en variant af moderens mellemnavn, Markhild, og kom til at hedde Markil Ebbe Gregers Gregersen, født 16. januar 1935. Han er professor i Århus og retsmediciner.

Nr. 2, Kristian Bent Gregersen, født 14. februar 1936, blev dyrlæge som sin far. Han var assistent hos sin far fra 1954, blev kompanion i 1962 og overtog praksis i 1974.

Nr. 3, Egil Bro Gregersen, født 9. oktober

1937, blev også dyrlæge og fik praksis i Snedsted. Han døde i en alder af 45 år.

Nr. 4, Hilda Gregersen, født 9. september 1940, er gift med Regner Christiansen, Tilstedgård.

Nr. 5, Kirsten Vibeke Gregersen, født 23. oktober 1944, døde for et halvt år siden efter en hjerteoperation.

Det var travle år for Asta Gregersen – fem børn i løbet af ti år. Foruden at tage sig af mand og børn fortsatte hun med at hjælpe i praksis – lavede medicin, førte regnskab, passede telefon, hus og have.

Efter sin mands død i 1974 fortsatte Asta Gregersen med at føre regnskab og passe telefon for sin søn. Det fortsatte hun med til 1980, da hun blev indlagt på sygehuset i Thisted.

Asta Gregersen fortæller: »Min datter Hilda satte mig i gang med at sy nisser og folke- dragter. Det syntes jeg var en meget spændende opgave. Jeg fik materiale om folke-

dragter fra biblioteket og gik i gang med at fremstille dragter fra forskellige egne og lande. Kun til dukker, men jeg var meget omhyggelig med at fremstille dragterne så nøjagtigt som muligt efter farvelagte tegninger.

Det er blevet til mange folkedragter og nisser. Jeg tror ikke det er overdrevet at sige, at det drejer sig om mange hundrede, ja måske tusinde. Ikke til salg, men til familie og venner.

I vores familie har vi altid gjort meget ud af julen. I mine vinduer ud til gaden i Koldby pynter jeg altid med nisser i forskellige størrelser. Ikke blot til jul, men året rundt. I en anden stue er det dukker i folkedragter, der dominerer. Nogle af mine nisser har ved jule- tid været udstillet på museet i Thisted, og på opfordring fra en Thistedpige, datter af konsulent Kynne Frandsen, har mine dukker været udstillet i Århus«.

Asta Gregersen kan glæde sig over et usædvanligt godt helbred. Hun kan sagtens

En anden stue er fuldstændig taget i besiddelse af nisserne – ikke blot til jul, men hele året.

klare sig selv i det daglige trods sine 92 år. En gang om ugen kommer datteren fra Tilstedgård hjem for at være behjælpelig, og så kigger sønnen Bent eller hans kone Kirsten ofte ind i det gamle dyrlægehjem.

Det virkede så koldt i 1933, men det ændrede sig, og i dag sidder Asta Gregersen i en solrig veranda og tænker tilbage på mange gode år – og nu kan hun slet ikke tænke sig at bo andre steder end i Thy!

Den 92-årige Asta Gregersen: I dag kunne jeg ikke tænke mig at bo andre steder end i Thy.

En urmager og missionær fra Thy

Af Jens Kongsted Lampe

I begyndelsen af 1700-årene blev der til fattigbestyrelsen i et sogn klaget over, at en vis person havde fået fattigunderstøttelse, skønt han »var uværdig til det, idet han gik med støvler og bestandig bar et ur i lommen«. Med andre ord: Uret var dengang et statussymbol, som kun rige folk kunne tillade sig at bære. Man kunne dog til nød godkende, at sognepræsten havde et ur, for han skulle jo passe gudstjenesterne og andre kirkelige handlinger punktligt.

Dette var f.eks. tilfældet med den residerende kapellan i Thisted, Mikael Langballe. Han fik et lommeur i bryllupsgave, da han blev gift med Hedvig Marie Praëm. De fik den 4. januar 1762 en søn, som i dåben fik navnet Thomas Langballe. Da drengen var seks år gammel, blev hans far forflyttet til Øster og Vester Vandet som sognepræst, men allerede i marts 1773 døde han, og en måned efter døde moderen.

De fem efterladte børn blev nu fordelt til slægtninge, og Thomas kom til sin morbror, præsten Kaj Thomsen Praëm i Øsløs i Hanherred, hvor han voksede op sammen med to fætre, og med dem blev Thomas Langballe undervist af huslæreren Overgaard.

Morbroderen gjorde ingen forskel på Thomas og sine egne børn, så Thomas havde det udmærket. Pastor Praëm var en from og gud-

frygtig mand, som var fjende af forfængelighed og forlystelser såsom dans, drikkeri, kortspil, teater og maskerade. Han var nemlig – som flere andre præster i Thy og Hanherred – blevet stærkt påvirket af Brødremenighedens folk i Christiansfeld, hvis udsendinge, kaldet emissærer, jævnligt gæstede Nordjylland.

Man kaldte dem også herrnhutere efter den koloni i Sachsen, hvorfra de kom til Christiansfeld i 1773, da en – stadig eksisterende – menighed blev grundlagt. De prædikede kristendom som en hjertesag og opfordrede til, at man skulle vise sin tro og fromhed i gerninger og næstekærlighed. De understregede almindelige menneskers personlige ansvar, for kirkerne var ikke blot præsternes, men alle de døbttes. Kristendommen skulle ikke blot være en lære, men også liv.

Også Thomas Langballe blev stærkt optaget af dette budskab og udtrykte over for sin onkel ønsket om at måtte besøge Christiansfeld for at gøre sig bekendt med Brødremenigheden og dens tilhængere. Det fik han selvfølgelig lov til. Han rejste derned den 25. juni 1776, 14 år gammel, og fik lov til at blive boende sammen med kammerater på drengestuen et stykke tid, så han grundigt kunne sætte sig ind i Brødremenighedens lære og praksis. Først arbejdede han på lærredsvæve-

riet, indtil han af den tilsynsførende på drengehuset, urmager Matthias Wied (1744-1827) blev opfordret til at lære urmageriet.

Efter tre års læretid blev han urmager-svend. I 1783 blev Thomas Langballe opfordret til at besøge menigheden i Gnadenfeld i Øvreschlesien, men først rejste han dog til Øsløs for at tage afsked med sin kære morbrøder, der gav ham sin velsignelse til denne forandring.

I Brødremenigheden i Gnadenfeld virkede han som urmager og husorganist og lærte sig tysk og engelsk. Han fik den opgave at uddanne urmagerlærlinge og samtidig være deres sjælesørger og vejleder. 1787 blev han kaldet som missionær i Surinam, et område i det nordlige Sydamerika, hvortil han ankom ombord på skibet »Anna Elisabeth« efter en lykkelig sørejse den 5. juli 1788. Surinam ligger i det tropiske regnskovsbælte og er tre gange så stort som Danmark med befolkningstæthed på kun 2 pr. kvadratkilometer. Briterne og hollænderne skiftedes til at regere i området, men hollænderne har nok haft den største indflydelse på landet.

Da Thomas Langballe kom dertil, beboedes Surinam af spredte stammer af naturfolk, indianere, men der boede også nogle tusinder »busknegre«, som var efterkommere af bortrømte slaver fra Nordamerika, øerne i Det Caraiske Hav og de tidligere spanske kolonier i Mellemamerika. Driften af sukkerplantagerne medførte, at der mellem 1630 og 1820 kom ca. 300.000 negerslaver til landet. De vig-

tigste afgrøder i Surinam er forskellige slags søde kartofler, ris, sukkerrør, bananer, kaffe, appelsiner og mandariner. På grund af de mange sumpe i området, fik indbyggerne ofte malaria og andre febersygdomme, så derfor var dødeligheden stor.

Thomas Langballe virkede som missionær under brydsomme og vanskelige forhold, men holdt trofast ud til 1797, skønt han fik sort stær i det højre øje. I juni 1800 giftede han sig i en alder af 38 år med enken efter en tysk missionær, men allerede i juli 1802 døde hun af en epidemisk sygdom. 1807 giftede han sig med Gertrud Marie Lorenzen fra Christiansfeld. Efter brylluppet tog de igen til Surinam og mødte megen modgang og modstand. Langballe var i 1810 blevet leder af al mission i Surinam og rejste meget rundt i landet. 1818 døde hans anden hustru, og da Langballes ånds- og legemskræfter aftog, søgte han sin afsked i 1819 efter at have arbejdet ihærdigt for Brødremenighedens mission i 33 år.

Thomas Langballe flyttede til Bethlehem i Pennsylvania, USA, hvor han fik en tiltrængt rekreation. Luftforandringen og den ydre ro, han mødte her, havde velgørende indflydelse på hans svækkede helbred. I marts 1822 blev han gift for tredje gang. Den nye hustru hed Maria Salome Meinung og i armene på hende døde Thomas Langballe den 13. februar 1826, godt 64 år gammel.

Hovedkilden til denne beretning er hans selvbiografi, der findes i håndskrift i Brødremenighedens arkiv i Herrnhut, Schlesien.

Thomas Langballe (1762-1826) havde fra 1773 ophold hos sin morbror, sognepræst Kaj Thomsen Praëm, Øsløs Præstegård, der var præstebolig, indtil der i 1958 blev opført en ny i Vesløs.

Tak for dagen! Tak for livet!

Fra Niels Svaneborg gamle protokol ved Jørgen Miltersen.

Niels Svaneborg i Vust var gennem mange år en af Han Herredernes mest markante personligheder. Foruden at drive et husmandsbrug i Barkjær virkede han i mange år som konsulent for landboforeningen og husmandskredsen

Som konsulent brugte han en stor protokol, der var forsynet med forskellige rubrikker, bl.a. »Prøve for forsøgets rigtighed«, »Udbyttebestemmelser« og »Værdiberegning«.

Da Niels Svaneborg sluttede sit virke som konsulent, overgik protokollen til en ny funktion. Den blev brugt til opklæbning af avisartikler, til håndskrevne tilføjelser og kommentarer til tidens begivenheder.

Udklip om udtørringen af Vejlerne, Hanherredernes gamle stednavne og politiske udbrud findes i den gamle protokol. At Niels Svaneborg blev optaget at Retsforbundets politiske ide afspejler sig i udklip med taler af Viggo Starcke, og så har husmanden på Barkjær øjensynlig også interesseret sig for Mogens Glistrup.

Det afspejles under en omtale af JUL I THY: »Vi har i året 1980 en julehilsen, som hedder »Jul i Thy«, og her findes nogle flotte billeder fra skolerne i Vust Sogn, både børnene i Holme Skole med lærer Larsen og 30 børn, Fri-skolen med lærerinden Nikoline Roelsgaard

med 31 børn og alle deres navne er opgivet. Billedet er fra 1902 (se JUL i THY 1996 side 67). Jeg sidder på jorden med begge hænder i bukselommerne, så Bjarne kan le ad mig. Vust har ingen børneskole længere, men vi har 15 stalde stående tomme og venter på, at Retsforbundet eller Glistrups parti skal få lov og magt til at ophæve indkomstkatten og moms for hele folket«.

Til en omtale af Viggo Starckes bog »Triumf eller Fiasko« bemærker Niels Svaneborg: »Viggo Starckes bog er enestående. Derfor har jeg købt nogle eksemplarer som kan »arves«, når bogen er udsolgt. I tiden, da Ib Christensen var formand, kan det siges, at det blev en fiasko, for han var ikke med i Folkekirken. Starcke var en enestående taler. Han havde sagt ja tak til indbydelsen til vort guldbryllup (9. maj 1974), men døde nogle uger forinden. Ib Christensen sagde, at politik og religion var to forskellige ting, som ikke kom hinanden ved og derved kom Kristeligt Folkeparti og tog mange af vore stemmer i 1960 og frem efter. Det var en ulykke for Retsforbundet, at det gik ud af Rigsdagen i 1960. Men det var en endnu større ulykke for hele det danske folk«.

Besøg af Islands præsident, Vigdis Finnbogadottir, gav anledning til følgende:

Sådan så Bakkely i Barkjær ud i 1912. Tilbygningen til højre er opført i 1902. Niels Svaneborg blev født på Bakkely i 1895 som søn af Johanne og Anders Graves Svaneborg.

»Det er i dag den 27. februar 1981 den islandske præsident er på besøg i Danmark og er gæst hos dronningen. I dag har de begge været fremme i radio og fjernsyn, så hele Danmark har været i de to monarkers selskab hele dagen. Begge to damer har repræsenteret deres lande som virkelige mennesker og alligevel som to kvinder, mødre, og det vil jeg betegne som virkelige mennesker i deres fag. Gode mødre, altså! Men man kan nu heller ikke andet end fryde sig over vore »ledere«, »journalister« og andre medarbejdere i det danske fjernsyn, som virkelig kan betegnes som noget, vi kan være stolte af også ude i vore små hjem i udmarkshytterne som her hos os i »Bakkely« på Barkjærvej 60 og sikkert også hvor vore børn findes«.

I den gamle protokol er indklæbet et brev, dateret 11. juli 1970, fra daværende viceskoleinspektør i Randers, Wolf Møller, der lykønsker Niels Svaneborg med en »stor fødselsdag« og fortæller, at han på landsarkivet i Viborg på et skødeudskrift er stødt på navnet Svaneborg.

Niels Svaneborg indføjer i brevet:

»Ja, det viste sig at være min tip-tip-oldefars skøde, da han købte sig fri for at være fæstebonde«.

Bratbjergmandens datter, Sørine Kronborg Andersen, der i 1981 fyldte 65, får disse ord med på vejen:

»Ja, hun kan le ad hele verden, som ikke vil tillade hende at give gode råd mod sygdom, som hun vel nok har tillært sig ved at hjælpe sin far, som hed Den kloge Mand eller særlig Bratbjergmanden, fordi han boede i Bratbjerg ved Brovst. De to har aldrig været på skole, men havde en nedarvet følelse af et menneske legeme og kunne give massage og virkelig også sætte en arm i lave. Men han havde ikke »lægetilladelse«. Derfor kom han da også som 60 år gammel mand i fængsel en månedstid, da lægerne blev organiseret i deres fagforening. Men folket modtog ham med en »tusindtellig forsamling« og førte ham til sit hjem. Hans klogskab gik i arv til datteren«.

Under et billede af statsminister Th. Stau-

Når Niels Svaneborg gik ude på markerne som forsøgsleder, samlede han sten og tog dem med hjem. Det lykkedes ham også at få hjembragt store sten, der kunne bruges til indskrift. På denne sten er følgende tekst indhugget: »Mens Nordens konger og adelen sloges om den gode jord, jevned husmanden klitbakken ud i tørvegravene til agerland. Fra faders og moders pande svæd i dråber flød for sine at forskaffe dagligt brød. Margrethe 1752-1833 og Jens Svaneborg 1742-1819.

ning fortæller Niels Svaneborg om, hvordan han fik kørekort:

»Min første bil blev købt hos mekaniker Bang og grosserer Simonsen, pris 700 kr., i Fjerritslev, april 1927, og samtidig skulle Bang skaffe mig kørekort i Thisted. Mekaniker Bang kom og hentede mig i Barkjær, og jeg blev sat til rattet, og vi kørte til Thisted og afhentede den sagkyndige, som var chefbestyrer på Thisted Elektricitetsværk. Han satte sig ved min side i stedet for Hr. Bang, som kom om på bagsædet. Vi kørte langs Vestergade til Torp og ind forbi Nørregade og vendte omkring ude på Hanstholmvej. Tilbage gennem byen til hovedbanegården, hvor han sagde farvel og tak for køreturen. Kørekortet ville komme pr. post en af dagene. Mekaniker Bang blev leveret i Fjerritslev, og jeg var blevet bilejer for 700 kr. I 1978 tog færdselspolitiet mit kørekort ved nedkørslen til Kirkensgård i Vust, og jeg har ikke set det siden. Min

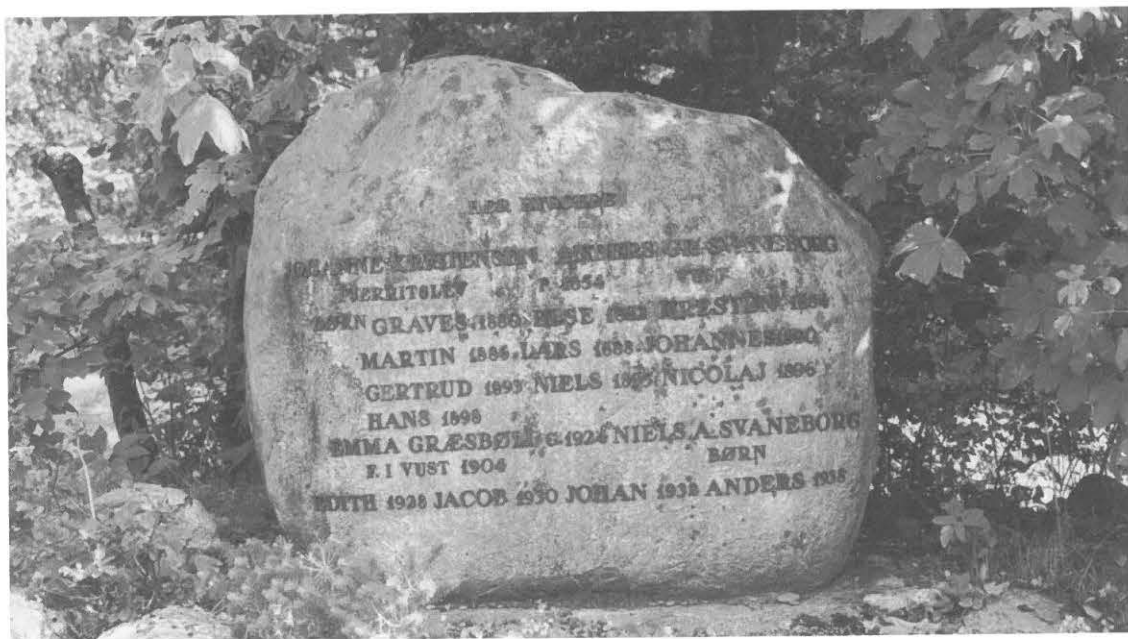
sidste bil står i bilgaragen endnu uden nummerplade. Politiet forlanger, jeg skal tage ny køreprøve i kørelærers bil, som er en anden model end min egen. Den prøve vil koste mere end tusinde kroner. Jeg har kørt bil i 51 år og slidt fem biler op«.

Noget af det sidste, Niels Svaneborg har skrevet i den gamle protokol, står på papbindets anden side, skrevet med sort blæk:

»Jeg fik aldrig lært at spille kort, for far og mor havde ikke tid til at spille med deres mange børn. Jeg har aldrig set, at far har haft penge på bordet, når han spillede »Scherwind-sel« med sine naboer, og jeg selv har aldrig nogen sinde spillet kort om penge. Jeg er i dag fyldt 85 år. Niels Svaneborg, 20. oktober 1980«.

Senere har han udnyttet den sidste plads på siden og med blåt blæk skrevet:

»Og jeg kan med god samvittighed sige:
Tak for Dagen! Tak for Livet!
Tak for alt, hvad Gud har givet«.

Niels Svaneborg var 3. generation på Bakkely. Han blev født 13. juli 1895, gift 9. maj 1924 med Emma Græsbøll, datter af snedkermester Jacob Græsbøll, Vust. Niels Svaneborg døde 16. februar 1990 i en alder af omtrent 95 år. Trods sine 92 år bor Emma Svaneborg alene i et hus på Vust Møllevej. Navnene på tre generationer er sat med bronzebogstaver på denne sten. Nederst Emma og Niels Svaneborgs fire børn: Edith, Jacob, Johan og Anders. På Bakkely bor i dag Ellen Margrethe og Johan Svaneborg, der er 4. generation på stedet og Fjerritslev Kommunes borgmester.

Elev i Øster Vandet Skole 1929-1936

Af Arnold Østergaard-Frandsen

Den 1. maj 1929 begyndte jeg som elev i Øster Vandet Skole hos lærer V. K. Henriksen. Til forskel fra de fleste andre elever gik jeg uden ledsagelse af mine forældre på min første skoledag, da jeg var vant til at komme i skolen.

Det er derfor heller ikke helt korrekt, når jeg skriver 1929 som året, da jeg begyndte, for jeg havde lærerens datter Vibeke som lege-kammerat. Da hun var ca. 4 år ældre, så tog hun mig med ind i skolen, hvor jeg fik plads mellem to store piger.

Min skolevej var kort, da kun kirken og kirkegården lå mellem skolen og mit hjem, men jeg gik aldrig over kirkegården til skole. Jeg tog en lille omvej uden om skolen, forbi smedjen og ad vejen til Hjørdal.

Mine forældres gård hed »Kirkegård«. Min far og mor var Sidsel og Peder Frandsen. Jeg voksede op i et hjem, hvor døden var en hyppig gæst, idet jeg mistede 6 af mine søskende. De døde alle som små, men var dog døbt, og deres navne kunne læses på en lille hvid plade, som var sat på deres grav.

I Øster Vandet Skole var der to klasser »bette kla's« og »stue kla's«.

Dagen begyndte med morgensang og morgenbøn. Derefter havde vi bibelhistorie. Vi kunne blive hørt i bibelhistorie, men mest blev de bibelske fortællinger fortalt. Under sangen gik lærer Henriksen op og ned ad gulvet, og de spæde barnestemmer havde svært ved at gøre sig gældende sammen med lærerens kraftige stemme.

Dagen i skolen vekslede med de almindelige skolefag. Når vi havde skrevet diktat eller skulle høres i lektie, måtte vi op til katederet og blive rettet eller hørt. Det var ikke en gang, jeg gik med glæde. Katederet var et bord, der stod på en forhøjning, hvor eleven kunne stå på den ene kant. På katederet lå en protokol i brun indbinding. Ved siden af forhøjningen stod en spytbakke, der så meget ulækker ud med en kant af sortbrun sovs.

De gange, det var mest fornøjeligt at komme op til katederet, var om sommeren, når vi havde botanik. I avispapir havde vi en samling vilde planter, som vi skulle nævne navne

Fortegnelse over elever i Øster Vandet Skole, antagelig 1930. Forreste række fra venstre: Nikolaj Jensen, Arnold Østergaard-Frandsen, Jens Søndergaard, Thorvald Hedegaard, Kristian Enevoldsen, Anker Gasberg, Thomas Lyhne, Johannes Lyhne. 2. række fra venstre: Henry Andersen, Ejner Thomsen, Ernfred Lyhne, Jesper Hedegaard, Helmer ? 3. række fra venstre: Grethe Østergaard, Agnethe Stefansen, Helga Dueholm, Ellen Dueholm, Vagn Andersen, Sigfred Lyhne, Ella Stefansen, ? Gasberg, Jenny Christensen, Gudrun Gasberg, Agnethe Gasberg. 4. række fra venstre: Mie Laursen, Elly Steffensen, Thora Laursen, Ella Thomsen, ?, Else Larsen, Aage Lyhne, Ejner Stefansen, Aage Andersen. Bagest til højre Marie og lærer V. K. Henriksen.

på. Denne grundighed i botanikundervisning kom mig senere til gode, da jeg begyndte at læse til landbrugskandidat og på Landbohøjskolen skulle aflevere et herbarium og aflægge eksamen i botanik.

Vi skulle ikke som nutidens skoleelever bære en taske fyldt med bøger, for der var kun ganske få. Men vi havde en tavle, som vi måtte arbejde med hver dag. På denne tavle løste vi vore regneopgaver, og på den skrev vi diktat og stil, og fejlene blev rettet, efter at læreren med en rød griffel havde streget dem over. Fordelen ved tavlen var, at her kunne alt fjernes, og man kunne få lov at begynde påny.

Eleverne fik ikke megen hjælp til f.eks. at løse en regneopgave, så jeg har spildt mange timer ved at sidde og kikke ned i en sort tavle, fordi jeg ikke turde spørge om hjælp til at komme igang.

På tavlen kunne læreren skrive for til skønskrift. Senere fik vi et hæfte, hvor vi skulle skrive med blæk. Det var en svær kunst, som jeg ofte måtte tænke på, da jeg som præst kom til at føre kirkebøger, de såkaldte ministerialbøger.

Gymnastik havde vi ikke så meget af, men en dag havde en konsulent meldt sin ankomst, så vi havde legemsøvelser to dage i træk for så den tredje at skulle lære at springe over bukken, så det blev en fiasko for mit vedkommende.

Højtideligt var det, når skolekommissionen med præsten kom, og der skulle være eksamen. Den dag blev vi eksamineret og fik karakterer. Næste dag blev vi så flyttet rundt, sådan at de dygtige fik ærespladsen forrest i klassen, mens dem med de dårlige karakterer blev flyttet nederst i klassen. Jeg havde ofte min plads i den nederste halvdel. Da jeg mange år senere blev lærer, tænkte jeg undertiden på denne opædagogiske placering af eleverne.

Underholdende og morsomt var det, når en mand kom og viste film. Endnu kan jeg huske, hvor mærkeligt det var, at alt skulle mørkelægges, men hvor vi morede os over at se Chaplin lave de utroligste ting.

Når skoledagen var slut, rejste vi os og sang: »Klokken slår...« (nr. 546 vers 6 i salmebogen). Derefter gav vi læreren hånd til far-

Arnold Hildbert Østergaard-Frandsen, født den 25. august 1922 i Øster Vandet, søn af Sidsel og Peder Frandsen, »Kirkegaard«, Øster Vandet. Viet den 27. september 1959 til Karen Bornerup, datter af Signe og Albert S. Bornerup, Thisted. 1945-1948 elev på Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole. Landbrugskandidat 1948. 1949-1953 elev på Blågård Seminarium. Lærer 1953. Ansat ved Københavns kommunale skolevæsen fra 1953-1964. Lærer på Vallekilde højskole 1964-1965. Bestået akademikereksamen i teologi 1964. Sognepræst i Hammelev – Enslev og Grenaa fra 1965 – 1. september 1992.

vel. Mødte vi læreren uden for skoletid, hilste vi og tog kasketten af.

Et højdepunkt var udflugten før sommerferien. Højtideligt begyndte det, idet to af de største elever gik op til lærer Henriksen og spurgte, om vi måtte komme på udflugt. Det fik vi altid lov til og vort forslag om, hvor udflugten skulle gå hen, blev i reglen også godtaget. Udflugten gik ofte til mål, som ikke var alt for langt borte, som f.eks. Sjerring Volde og Eshøj. Et år var vi i Thisted og så den daværende Zoologiske Have. Et andet år var

vi helt i Holstebro for at se Midtjydsk udstilling. Vi kørte i tog fra Thisted og sejlede med Oddesund-færgen. Vore udflugter gik ellers med hestevogn. Det var meget festligt, når sådan en række køretøjer rullede afsted med en flok glade børn, som viftede med flag og råbte hurra.

Den sidste dag før juleferien kom Marie Henriksen ind med en bakke kager, julegodter og lys. Læreren læste derefter en historie for os.

Som elev fik jeg mange kammerater og kom derved i flere hjem. Jeg husker, jeg var med til spisning hos Ivar Lyhne i Hjardal. Jeg syntes det var så højtideligt, at Ivar sad for bordenden og skar brødet af.

Der var et hjem, jeg ikke så gerne måtte komme i, fordi familien havde tuberkulose, men jeg kom der alligevel. Moderen var allerede død, men faderen husker jeg som en smilende og glad mand, og jeg glemmer ikke den dag, da ligvognen kom kørende med ham.

Nu var der kun Bedste tilbage, en ældre lidt krumbøjet kvinde klædt i sort. Hun smilede ikke, men opretholdt hjemmet og drev landbruget ved hjælp af tre børn. Hun burde havde haft en udmærkelse.

Disciplinen i skolen var god, uden at der blev brugt korporlig afstraffelse. Jeg husker kun en dreng, der fik et lille dask med pegepinden. Men der blev brugt eftersidning og det kunne være ubehageligt nok, da den første der fik løst sin opgave måtte gå først, så det var ikke sjovt at blive den sidste.

Sammenholdet i sognet var godt. Jeg husker således, at man samlede ind til en, der havde mistet sine køer.

Skolen i Øster Vandet var ikke baseret på, at eleverne skulle læse videre. Det var en

undtagelse, hvis andre end lærerens børn kom på realskole i Thisted. Efter skoletid kom de allerfleste børn ud at tjene som tjenestepiger og tjenestekarle. Kun få fik en læreplads.

Det var almindeligt at blive udskrevet af skolen et halvt år før tiden for at komme ud at tjene. Sådan gik det også mig. Den 1. maj 1936 sagde jeg farvel til skolen i Øster Vandet, og jeg fik plads som tjenestedreng hos min morbror Sigvald Østergaard i »Elmelund« i Fårtoft. Det betød, at jeg kom til at gå til konfirmandforberedelse hos sognepræsten i Thisted. Vi havde undervisning på Asylet i Thisted af pastor A. M. Møller. Mine kammerater var hovedsagelig fra realskolen og ca. et år ældre end mig. Jeg fik her en lille forsmag på, hvad det vil sige at gå sammen med nogle, der havde lært meget mere end mig. Konfirmandbilledet af holdet har været vist flere gange i »JUL i THY«. Vi blev konfirmeret den 26. september 1936 i Thisted. Jeg havde ingen anelse om, at jeg senere i denne kirke skulle vies til Karen Bornerup, og senere som præst forrette bryllup og begravelse.

Som de fleste andre elever fra Øster Vandet skole blev jeg tjenestekarl og arbejdsmand, indtil jeg 22 år gammel rejste til København for at læse. Min baggrund var 6½ års skolegang og et ophold på højskolen i Abild ved Folke Trier Hansen. Det blev en hård tid. Det var, som Søren Kierkegaard siger »Et spring ud på de 70000 favne«. Men jeg gennemførte studiet på Landbohøjskolen og senere på Blågård Seminarium, hvorefter jeg bestod akademikerprøven i teologi og kom på pastoralseminariet.

I mine ferier var jeg undertiden på besøg hos familien Henriksen, og jeg havde indtryk af, at han var glad ved at se en af sine gamle elever.

En virkelighedsskildring fra Kallerup

75 år efter udstykningen af Gl. Hornstrup fortæller Laurids Andersen om mennesker ved en vej.

Der er kun få kilometers afstand fra »Gl. Hornstrup« i Kallerup sogn til »Sdr. Nordentoft« i Sjørring sogn, men der er stor afstand mellem beretningen her vedrørende Hornstrupudstykningsen for 75 år siden. Den er nemlig rigtig, hvorimod Skammelsenhistorien fra Nordentoft er baseret på sagn og gætterier for 7-8 hundrede år siden.

Det gamle Kallerup sogn er et begrænset område, der er forholdsvis let at overskue, hvilket jeg også har kunnet siden omkring 1935. Det havde min lærer S. C. Sortfeldt fra Skjoldborg også opdaget. Han har i Historisk Årbog for 1930 givet en interessant skildring af forholdene i sognet. Omkring 1800 var Kallerup domineret af de to slægter »Harkjær« og »Hornstrup«. Enkelte andre gårde fandtes, bl.a. »Kirkegaard«.

Den store gård »Gl. Hornstrup« er interessant skildret af lærer Sortfeldt helt tilbage fra det 17.-18. århundrede. Senere har jeg på arkivet i Thisted fundet bidrag flere

hundrede år længere tilbage. Det er skildret af afdøde kredsdyrlæge J. Kjeldbjerg, der var morsingbo, men ved sit ægteskab fik forbindelse til Thy og Hornstrupslægten.

Den 9. august 1920 brændte udbygningerne til Gl. Hornstrup ved lynnedslag, men det var nu ikke derfor, den blev udstykket, siger tidligere sognerådsformand i Skjoldborg-Kallerup, Johannes Hornstrup i Tilsted, der tydeligt husker branden. Han er den sidste af de 8 børn fra Ny Hornstrup, (dengang Nygaard), der i 1894 var udstykket fra den gamle gård til Johannes Hornstrups fader, Niels Chr. Hornstrup (1866-1922), en kendt person i Thisted Amts valgkreds med tillidshverv i både Folketing, Amt og Sogn. Han er skildret i bogen: Rigsdagens medlemmer gennem 100 år af V. Elberling fra 1949.

Loven om statshusmandsbrugene 1919 var jo som de fleste andre love resultat af politisk indsats. Det var et radikalt-socialdemokratisk initiativ, der resulterede i

Gl. Hornstrup ca. 1890.

udstykningslovene, men også den senere statsminister Th. Madsen Mygdal (Venstre) var positivt medvirkende. Om udstykningsforeningerne, der administrerede sagerne, findes en udmærket redegørelse af Jørgen Spanggaard, Brund, i Thisted Amts Husmandsforenings Jubilæumsskrift fra 1991.

Den meget omtalte 1919 lov gav anledning til de mange udstykninger landet rundt. Her på egnen foruden Hornstrup også St. Djernæs med omkring 30 ejendomme. Ældre udstykningslove fra 1906 og 1909 var også udnyttet. Det må være tilfældet med den i 1910 foretagne udstykning af den store Landbolyst i Hundborg, 200 tdr. land til 14 parceller, skriver historikeren Fridlev Skrubbeltrang i »Den danske Husmand«, udgivet 1954. Også herregården Øland blev udstykket i dette år. Nævnes kan også Ulstrup, Astrup og Kjølbygård.

Hornstrupvej nr. 1. Matr. nr. 2 o

Hovedparcellen »Gl. Hornstrup«, der siden 1957 har været i Tage Pedersen og hustrus eje, havde som første bruger Chr. Kristian-

sen, tidligere fodermester. Ægtefælle eller eventuelle børn har det ikke været muligt at opspore (man er da velkommen til at melde sig!). Chr. Kristiansen var da som den eneste fri for at bygge. Stuehuset benyttes stadig efter megen modernisering. En stor sten med indhugget årstal 1736 tyder i retning af opførelsesår.

Mest kendt af vor generation blev Chr. Uhrbrand, af den udbredte Uhrbrandslæggt fra Snedsted, hvor han havde præstegårdsforpagtningen til omkring 1933. Han døde allerede i 1956, hvorimod hustruen Kristine, født Dam (fra Mors) levede lige til juli 1996. Hun var da omtrent 100 år gammel. De fik 3 børn, nu boende i Thisted, Ranum og Odense.

Nr. 3

»Elmely« oprettedes af Jens Peter Jensen og hustru Anne Marie. De kom vist fra Thorsted og Sennelsegnen. Det var et vel-drevet landbrug med en flot bygningsstil og en særlig velanlagt have ud til vejen. Der var højtydende R.D.M.-køer. Markarbejdet udførtes med én hest i modsætning

til andres to. Bemærkelsesværdig var det med den særprægede mølle, der forsynede alle med vand, indtil man gik over til eldrift, så der blev mere pres på hanerne op ad bakken til de nordligst beliggende. Jens P. Jensen passede møllen, der pumpe-ede fra en boring bagved bygningerne. Men de døjede med helbredet, og Anne Marie døde allerede i 1948, kun 52 år gammel. Jens Peter fortsatte med datterens hjælp 5-6 år driften, afhændede så til G. Munkholm fra Thorsted og købte hus i Silstrup, hvor han så boede til sin død 1960, 66 år gammel. Deres eneste barn Else, blev lærerinde, gift og bor på øen Manø.

Allerede omkring 1955 afhændede G. Munkholm ejendommen til Jens Chr. Hansen og hustru, Anny fra Sønderhå. De udvidede areal og bygninger og har nu efter 40 års megen dygtighed overdraget ejendommen til Søren Thomsen, der er fra Kallerup.

Nr. 5

Én af de mindste, skulle så være des bedre i bonitet. Arealmæssigt blev det vistnok sådan, at der blev taget hensyn på jordboniteten ved fordelingen. De sydligste 5-6 stykker på vestsiden af vejen skulle være de bedste, medens de nordligste 2-3 stk. sammen med østsiden derfor er nok så store arealmæssigt.

Herman Poulsen fra Skjoldborg og Karoline fra Frisenborgeggen byggede der og blev der til 1933. De flyttede til Aarup, senere til Skjoldborg, hvor de virkede i mange år. 6 børn efterlod de sig. Den mest kendte er Viggo Poulsen, der blev direktør i Thisted. Nr. 5 fik gennem årene skiftende ejere. Peter Tilsted og Peter Oddershede er de mest huskede. Jorden er frasolgt, så nr. 5 betegnes nu som nedlagt landbrug.

Nr. 7

Det eneste af brugene, der er lidt tilbage- trukket fra vejen. Det var Karl Olesen fra Astrup og hustru, Inger fra Thisted, der startede dér.

Han cyklede fra Astrup til Kallerup

omtrent daglig for at medvirke ved bygge-riet. Dengang var der ikke så mange para- graffer og påbud. Karl Olesen var en afbalanceret natur med interesse ud over land- bruget. En periode var han medlem af sog- nerådet. Inger døde allerede i 1953. Så fort- satte Karl Olesen driften nogle år med hus- bestyrerindehjælp. Det blev til omtrent 40 års solidt virke, indtil ejendommen blev overtaget af datteren og svigersønnen, P. Kjær Sørensen, der kom fra Djernæs Mark. Karl Olesen døde 1965. Sønnen Ingvar bor i Thisted. Datteren Anna og ægtefællen P. Kjær Sørensen døde i en for- holdsvis ung alder efter få års bosted i Thi- sted. De overdrog ejendommen nr. 7 til Ove Andersen.

Nr. 9

Vilhelm Blok og Hedvig kom fra Kløv og Hunstrupeggen. De fik også en af de mind- dre, men gode parceller. De opfødte 9 børn, hvoraf de 6 er i behold og bor på eggen. Vilhelm Blok huskes særligt i en årrække som værkfører ved det omkøren- de tærskværk. Han kunne lidt af hvert, havde også lidt sadelmagervirksomhed til supplerig af landbrugsindtægten. Vilhelm Blok levede til 1978, Hedvig til 1973. Efter 38 års virke afhændede de ejendommen til Verner Fuglsang og Karoline, der kom fra Frøstrup og blev der i 15 år. De afhændede til naboen H. P. Thomsen, der beholdt jor- den, hvorefter bygningerne blev afhændet, og ejendommen må nu betragtes som et parcelhus.

Nr. 11

Det var den eneste af parcellerne, der blev overtaget af folk uden for Thy. Jens P. Ber- telsen og Anna kom vistnok fra Farsø- Hobroeggen. De var meget påpasselige mennesker, både med markarbejde og pas- ning af den fra Fyn indførte R.D.M.-stam- besætning. Deres daglige livsførelse var beskeden. Efter 25 års forløb afhændede de til nabosønnen, H. P. Thomsen, da de ingen børn havde. De byggede hus i Skjoldborg og levede der til henholdsvis 1956 og 60.

Efterfølger H. P. Thomsen og hustru Ester (født Baadsgaard Jensen) fra Hillerslev virkede i 42 år, Hans Peter mest ude omkring, Ester hjemme. Hun bor nu i Thisted, da ejendommen blev afhændet efter H. P. Thomsens pludselige død 1988. H. P. Thomsens mangeårige aktivitet mest indenfor husmandsbevægelsen, er omtalt andre steder. De havde som forgængerer heller ingen børn. Et mærkeligt tilfælde, det eneste af de 14 huse, hvor der slet ingen børn fødtes. Men i stalden var der ihvertfald rigeligt med frugtbarhed. Jeg erindrer fra min kontrolassistent periode gennem 23 år, at den fine R.D.M.-stambesætning et år havde 3 hold tvillinger. Ejeren er nu Lejf Kær fra Aarup.

Nr. 13

Denne og nr. 15 nærmede sig nyopdyrket areal, hvor enkelte lyngpletter fandtes. De var så lidt større i areal. Johs. Hornstrup i Tilsted, der er født 1907, fortæller, at han

har pløjet hede der. Det blev jo så ret hurtigt til almindelig brugbar mark. Martin Kanstrup fra Aarup og Kristine fra Nørhå byggede der og fik deres virke og udkomme i omtrent 50 år. Der var engareal ud imod Sperring udtørrede sø, hvor de i nogle år avlede rapgræs, da dette var rentabelt. Martin Kanstrup havde ind imellem mælkekørsel til Snedsted Mejeri. Kristine var vældig virksom i mark og stald og fik endda tid til at holde en fin have ud til vejen. Martin var aktiv i husmandsforeningsarbejdet og politisk interesseret. I 1968 afhændede de ejendommen og flyttede til en lille lystejeendom øst for Snedsted, hvor de var til sygdom og senere død gjorde sig gældende henholdsvis 1975 og 1979. Deres to døtre her på egnen fortæller, at de efter skoletid tit skulle med i marken bl.a. for at samle sten på de nyopdyrkede agre. Det tog vi ingen skade af, siger de. Det er nu Tage Bach fra Thingstrup, der har Ejendommen.

Ejendommen Hornstrupvej nr. 15 ca. 1960. Karen og Kr. Thomsen drev den i ca. 40 år.

Nr. 15

Den nordligste og sidste i rækken på vestsiden er smukt og højt beliggende med præsentabelt stuehus. I modsætning til de andre, der har gavnl til vejen, har denne ejendom siden udadvendt. Kr. Thomsen fra Madstedegnen og Karen fra Aarup startede der i 1921. De fik omkring 40 års virke, til de overdrog ejendommen til sønnen Eigil.

Kr. Thomsen, der ikke var nogen kedelig karl, men foretagsom, udvidede arealet med tilkøb, endda i Sjørring sogn. Han var den første, der anskaffede bil, også bedækningstyr af R.D.M. anskaffede han sig, da den lokale kvægavlsforening ophørte. Kr. Thomsen var også meget optaget af foreningsarbejde for husmænd, heste, kvæg, sygekasse o.l. Karen og de 5 opvoksede børn, (hvor af kun de 2 døtre er levende), var ham til megen hjælp og nytte i det daglige.

Eigil og hans hustru Agnete, der overtog ejendommen, udvidede både bygninger og areal. De fik ca. 30 års virke, så denne bedrift blev i samme familie i omtrent 70 år. Men de plagedes med sygdom de senere år og begge døde 1992 som forholdsvis unge, uden livsarvinger. Ejendommen ejes nu af Poul Bojer, Beersted.

Nr. 14

på østsiden af vejen, lige over for nr. 15, ejes nu af Fl. Krogh. Det meste af jorden, der frasolgtes for nogle år siden, var også i yderkanten af lyngpletterne. Niels Mikkelsen og hustru huskes, men de startede ikke. Det har ikke været muligt at få opsporet pårørende til dem, der begyndte der i 1921. De var der ikke i så mange år, vist til omkring 1930. Da kom Niels Mikkelsen fra Vang dertil med hustru fra Kallerup. Niels Mikkelsen havde i 11 år mælkeførsel, oplyser sønnen Kr. Mikkelsen i Vang. Der var 7 børn, hvoraf de 4 lever.

I 1941 flyttede Niels Mikkelsen med familie til Vang i en anden lille landejendom. De efterfulgtes af den ugifte Ejnar Andersen. Han var arbejdsom og tjenstvillig og virkede i over 30 år, til han flyttede til Snedsted. Han døde i 1988, 79 år gammel.

Nr. 10

Poul Andersen fra Gjørsebøl og hustru Kirstine fra Hjørdemål startede der, da Poul kom tilbage fra Amerika. De fik efterhånden 10 børn, hvoraf 4 lever og bor på egnen her. Der skulle ekstra indtægter ind til den store familie. I mange år kørte Poul rundt i Kommunen og indsamlede æg for den stedlige æg salgskreds. Tit var et af børnene med og hjalp med pakning. Først kørte han med heste. Senere anskaffede han sig en lille varevogn. Poul og Kirstine var de to, der levede allerlængst på stedet, idet de blev boende hos sønnen Harald til deres død henholdsvis 1970 og 1973 i over 50 år. De var tilsluttet Indre Mission.

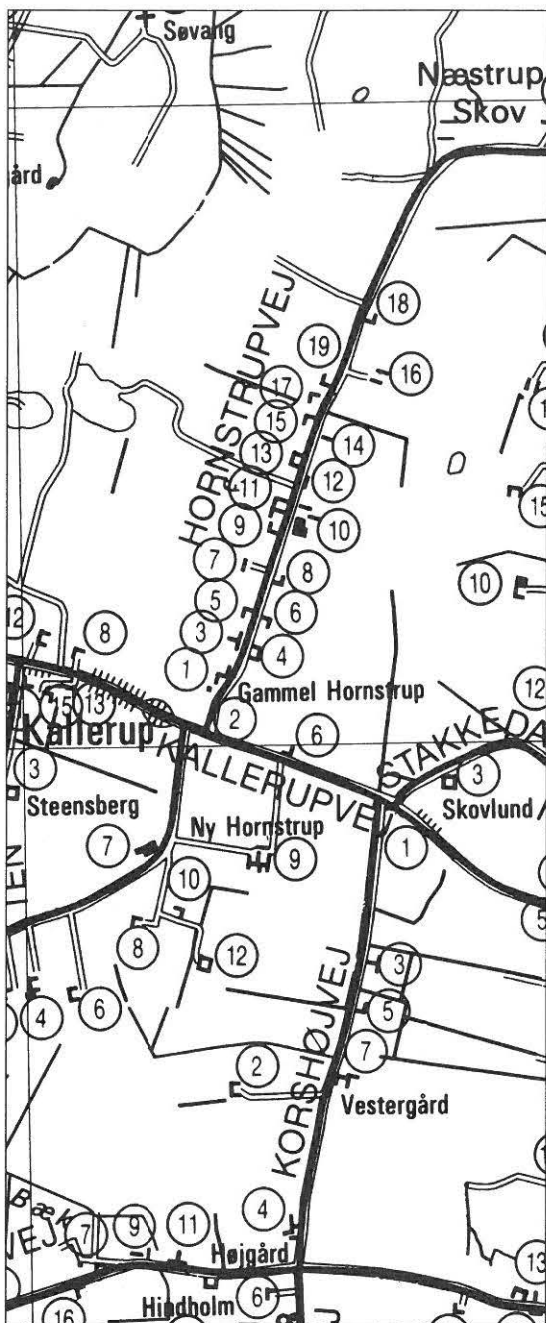
Harald, der i 1970 overtog ejendommen, udvidede drabeligt og rigeligt, både areal og bygninger. Det er den eneste af de 14 ejendomme der er helt fornyet. De andre er kun ombygget. Ejer fra omkring 1980 er Knud Nielsen. Vurderingssum ca. 3 mio. kr.

Nr. 8

Kr. Kortegaard Ibsen og hustru kom fra Kløv og Hillerslevengen, da de byggede på denne parcel, der senere skiftede ejer nogle gange. Men Ibsens levede der da omkring en snes år og fik udkommet til den ret store familie, der efterhånden kom. 8 børn, hvoraf nogle blev her på egnen. De var tilsluttet Missionsforbundet. Længste periode på nr. 8 efter Kr. Ibsen fik Agnes fra Gjørsebøl og Jens Chr. Pedersen fra Hurupengen. Jorden, det meste ihvertfald, er forlængst afhændet til naboer. S. Andersen er nu ejer.

Nr. 6

De første: Arent Raaby med hustru kom fra henholdsvis Thyholm og Fjerritslevengen. De var der i 20 år. Flyttede så på grund af hustruens svaghed til Sundby i 1941, hvor de levede til henholdsvis 1971 og 1978.

Hornstrupvej ses på dette husnummerkort fra Thisted Kommunes tekniske afdeling. På nr. 4 ligger Kallerup Frysehus på grund, skænket af Peder Pedersen, nr. 4. Nr. 12 er et jordløst hus, opført af Ingvor Olsen, der nu er bosat i Thisted.

Arent Raaby var sognerådsmedlem i Skjoldborg-Kallerup, som socialdemokrat, valgt med 30 stemmer i 1929 og i 1937 med 29 stemmer. De havde 7 børn, hvoraf de 4 er i live. Richardt Christensen havde ejendommen få år. Han afhændede den til min sidekammerat fra Skjoldborg skole, Kr. W. Leegaard, der sammen med Klara (f. Andersen) fik deres virke i 48 år. En datter har nu efter deres død i 1993 ejendommen. Det meste af jorden er solgt fra.

Nr. 4

kaldes »Bøgelund«, måske efter bøgehækene langs indkørslen. I 70 år havde den kun to ejere. Peder Pedersen og hustru, Laura, begge fra Hundborg, opførte dette brug 1921. Efter 34 års virke flyttede de igen til Hundborg, hvor de var tilsluttet Frimenigheden.

De var frisdede og alsidigt indstillede også landbrugsmæssigt med frugtavl og stambesætning af R.D.M., indført fra Fyn. Den lokale kvægavlforenings tyr »Kallerup Højager« havde de i stalden, indtil det blev almindeligt med den kunstige inseminering. I nogle år var Peder Pedersen husmændenes repræsentant i Landboforeningen Nordthys bestyrelse.

Den velholdte have med frugttræerne var fint anlagt ned ad en sydskråning. Der blev indkøbt et jordareal fra en gård i Skjoldborg. To gule nordbakkere udgjorde trækraften. Laura og Peder havde også en behagelig aldersperiode på omkring 15 år i Hundborg i et hus med stor have og staldplads til et par grise. De blev 89 og 84 år, Laura ældst. Det passer med statistikken. 5 børn blev der, hvoraf de 4 er nulevende.

Efterfølgeren i 36 år blev P. Lund Larsen fra Nors og hustru Mary fra Klitmøller. De opførte en ny stald, omdannede den til griseproduktion og fik traktor. De bor nu i Snedsted. Nuværende ejer er fra 1991 K. Immensen.

Den 14. af udstykningerne, Kallerupvej 6, ligger lidt på afstand af de øvrige. Fint

opført, hvor privatvejen drejer til »Ny Hornstrup«, der som anført blev adskilt fra »Gl. Hornstrup« 1894 og nu ejes af Niels Kr. Hornstrup, sønnesøn af den kendte politiker af samme navn.

Når bortses fra opførelsen af Kallerup 6, Chr. Brogaard, der ret hurtigt afhændede, må vi betragte som egentlig stiftere, Niels Jensen og hustru Johanne. Niels Jensen var søn af sognefoged Jens Larsen Jensen, Kallerup, som han også efterfulgte i stillingen. Johanne, datter af husmand Jens Chr. Nielsen, Nr. Skjoldborg, var svagelig og allerede 1946 afgik hun ved døden. Niels fik så faderens gård, hvor han virkede til sin død 1970, efterladende en datter, vist bosiddende på Silkeborgegnen.

Efterfølgeren Aage Aggerholm fra Mors og hustru Ella virkede med megen flid og dygtighed, byggede ny stald og anskaffede stambesætning af R.D.M. Aage Aggerholm døde ret pludseligt kun 55 år gammel 1976.

Det er nu Sv. Frandsen og hustru Grethe fra Brund, der har ejendommen.

Efter disse enkeltskildringer, må det være passende med nogle helhedsindtryk. Samfundsmæssigt blev det en fordel, når man betænker de mange hundrede af den type ejendomme, landet rundt. Det var den rigtige politik dengang, en heldig udvikling, særlig de første 50 år, indtil vi begyndte at låne til velfærd.

En vis kulturpåvirkning udgik derfra. I Skjoldborg var det med en vis ærbødighed, man omtalte statshusmændene på Hornstrup Mark. Der kom noget nyt, belærende frem landbrugsmæssigt, og de fleste år blev husmandsforeningens formand valgt blandt disse. Liberal instilling var fremherskende, alle læste »Thisted Amts Tidende/Thisted Dagblad« i modsætning til de mere højreprægede gårdejere i det sydlige Kallerup, der havde »Thisted Amtsavis«.

Der kom mælk til mejeriet og grise til slagteriet, mon ikke. Høsehølden var en af de bedste indtægter på brugene, især da aftenbelysningen fik indpas. De særpræge-

de petroleumslamper huskes indtil elstrøm blev indført, vistnok 1937.

I 1938 opholdt jeg mig på »St. Restrup« egnen. Denne udstykning på i nærheden af 100 brug havde, så vidt jeg bedømte det, hovedindtægten ved kartofler og jordbær med afsætning til den store by Aalborg, 12 km derfra.

Sorrig og glæde har vel vandret til hobe, som andre steder. Med- og modgang har vel skiftet, ét må være sikkert, der har aldrig været mangel på arbejde. Fattigdom og rigdom er nok for store udtryk at bruge, hellere, at ikke alle kom lige let til udkommet. Det var nok heller ikke lige vilkår, der startedes på. Godt begyndt, halvt fuldendt, hedder det, og det er der vel noget om. Driftledelse, heldigt ægteskab m.m. sammen med naturens luner og sygdom både i stue og stald har haft indflydelse. Mund- og klovsygen ind i mellem har der været, dog vist uden de helt store tab. Kvægtuberkulosen blev med tiden afskaffet, takket være lovgivning og kredsdyrlæge Kjeldbjergs indsats 1930-40.

Der var jo statslån til lav rente, der ydedes, senere konjunkturbestemt (der dog vist var frivillig). Den var der ikke mange der gik ind på, man var ikke rigtig tilfreds med stigningen i gode år, at betale året efter. Efterhånden skiftede nogle over til kreditforeningslån i forbindelse med arealudvidelse.

Her kommer noget, der må kaldes en dyster konstatering. Af de 14 familier var der 4, der havde dødsfald omkring 60 års alderen, hvilket selv i datiden betegnedes som utidig. Det er over 25% og for meget sygdom, det var ikke nogen arbejdsskade, det medtages til deres minde.

Kun et par tilfælde overtoges et brug af søn. Det nærmede sig de år efter 2. Verdenskrig med industrialisering og dermed bedre kontant indtjening, selv om landbrugsarbejdet også lettedes med malkemaskiner, Ferguson-traktor m.m.

Dog står alle husene endnu, kun et er helt ombygget, de andre er omforandret og ingen står tomme. Jorden kan jo ikke for-

svinde, den er bare omfordelt, så 5-6 stk. benyttes som nedlagt landbrug. Den gamle markvej, senere grusvej blev omkring 1960 asfaltvej. En enorm trafik må der have været i 1921 med heste og cykler, i forbindelse med så meget byggeri. Haver anlagdes og dermed beplantning, der hurtigt voksede op og i dag forskønner strækningen.

På strækningen (ca. en halv km) mellem udstykningen og skovarealet i Sjørring sogn findes 4 landbrug stadig beboet. De har helt andre matr. nr. end de 14, der alle har matr. nr. 2 med et bogstav. Nogle tror, de hører med til udstykningen, men det gør de ikke. På et matr. kort fra 1844 er dis-

se arealer nævnt. De må være opdyrket mange år før Hornstrup, og ejerne har da også gennem årene fået udkommet, uden statslån, 25% af dem endda fuldt på højde med de bedste af de 14.

Hermed hilsen til »JUL i THY«'s mange læsere med henvisning til Jeppe Aakjærs linier: »Din egen dag er kort, men slægtens lang«.

PS:

Hvis der i artiklen forekommer forkerte årstal eller andre fejl, vil jeg være taknemlig for at få det at vide.

Laurids Andersen, Jernbanevej 21, 7752 Snedsted. Telefon 9793 4141.

Artiklens forfatter, Laurids Andersen, fotograferet ved indkørslen til Gl. Hornstrup 13. september 1996. Laurids Andersen er født 2. november 1917 i Hundborg, søn af husmand Ingvar Andersen og hustru Sara. Han tjente hos forskellige landmænd på egnen, inden han kom på Store Restrup Husmandsskole, hvor han blev uddannet som kontrolassistent i 1938. Derefter virkede han i 23 år som kontrolassistent for Skjoldborg og Omegns Kontrolforening. Fra 1962 var han assistent på Thisted Amts Husmandsforeningers kontor i Thisted i 19 år, og i 10 år var han endvidere kasserer for Indkøbsforeningen.

fra det gamle album

To søstre besluttede sidst i 1930'erne at gå til en fotograf i Thisted for at få taget et flot billede. Søsteren til venstre var flyttet til København, og det havde sat sit præg på hende: Flot hat, hvidt pelsværk og hvide handsker. Ulla Nyby Hansen, Hartmannsvej 149, Holstebro, oplyser, at det er hendes faste, søstre til Bernhardt Pedersen, der sidst boede Fårtoftvej 48. Til venstre Mary Pedersen, gift Vadum, til højre Amalie Kristine Pedersen, gift Eriksen, der boede i Havnestræde og sidst på Refsvej.

I 1924 blev dette billede taget hos sognefogeden i Tved, Jens Peter Nielsen. Filmen havnede i en kommodeskuffe, og der blev den liggende i 70 år. Mærkværdigvis var der stadig billeder på filmen, da den blev fremkaldt. En datter af sognefogeden, Sigrud Bang, Violvej 3 i Nors, skriver: Jeg havde en moster i Viborg, Magda Tougaard, som døde 28. december 1993. Da hendes børn ryddede huset, fandt de en film, som de var spændt på, hvad der var på. Da de ikke kendte dem, der var på billederne, sendte de dem til Nors, og jeg kunne med det samme se, at den film havde ligget i en skuffe i 70 år. Jeg er på billedet sammen med mine søskende og sidder på skødet af min mor – er ca. et halvt år gammel. Min bror i højre side, Niels Peter, ville nok ikke stå ved alle pigerne. Han bor i Nørresundby. Den store mørkhårede pige yderst til venstre er en nabopige, Anna, datter af Chr. Carstensen. Derefter Jenny (blev gift med Chr. P. Madsen, Hillerslev), Elga (blev gift med Holger Toft, Hurup), den lille Lis (gift med Bertel Bach, Østerild) og Mary (blev gift med Chr. Vangsgaard, Sønderhå. En søn er Jens Chr. Vangsgaard, Svankjær). Senere kom der tre børn til i hjemmet hos sognefogeden i Tved, en pige og to drenge. Den mørkhårede Anna, der også havde navnet Elisabeth, blev gift med Ivar Lyhne. De fik en pige, der kom til at hedde Tove.

Anna og Ivar blev dræbt under krigen. De havde været hjemme på ferie og var med et tog, der blev beskudt ved Hee. De ligger begravet på Tved kirkegård. Det var min far, der som sognefoged måtte gå til Annas forældre med det sorgelige budskab. Den lille pige overlevede. Hun var først hos bedsteforældrene i Tved, derefter hos Annas to søskende Johanne og Gregers, som overtog ejendommen.

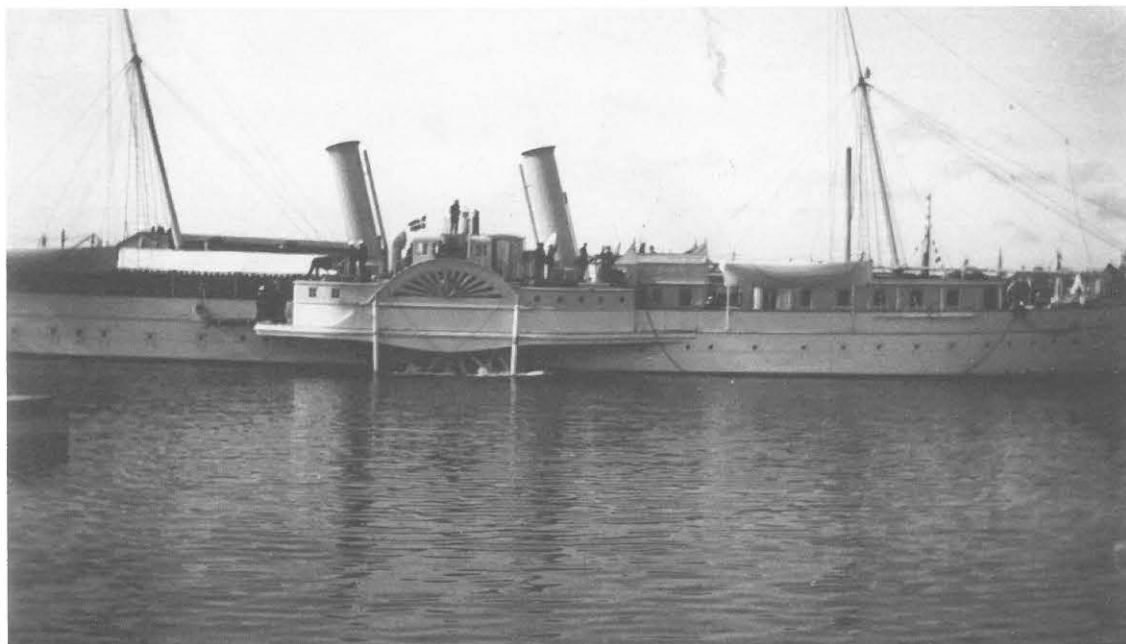

Gravstenen er bevaret på kirkegården i Tved, men indskriften er ikke særlig tydelig: Ivar Kristensen Lyhne, f. i Thisted 21-3-1913 og hustru Anna Elisabeth Lyhne, f. Carstensen i Tved 26-2-1917 forulykkede ved Hee 27-8-1944. Minde fra slægt og venner. Ingen kender dagen før solen går ned.

Sognefoged i Tved Jens Peter Nielsen, der søndag den 27. august 1944 måtte gå til sin nabo, Chr. Carstensen, for at meddele, at deres datter og svigersøn var blevet dræbt, da to amerikanske Mustang-jagere angreb et tog ved Hee. 8 blev dræbt og 9 såret. Det er datteren Lis, Jens Peter Nielsen holder i hånden. I dag er det sønnen Carl Evald Nielsen, der bor på ejendommen i Tved.

Dette billede var på den film, som i 70 år lå i en kommodeskuffe i Viborg og ventede på at blive fremkaldt. Mon skibskyndige kan identificere fartøjet, der ser ud til at være en hjuldamper.

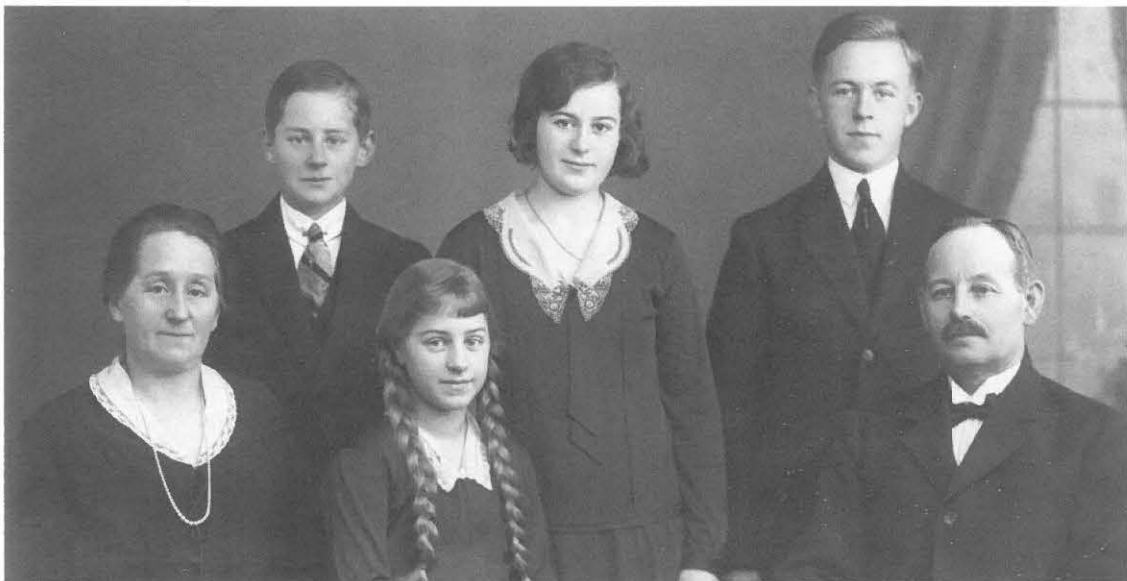

Fotograf L. H. Gram fra Thisted kom i 1946 til Søholt Savværk for at tage dette billede, der er sendt til JUL i THY af Ejnar Rysgaard Madsen, Søholtvej 4, V. Vandet. Poul Guld, V. Vandet, og Ingrid Jensen, Labyrinth 8, Thisted, har hjulpet med at identificere personerne. De fleste var skovarbejdere i Vilsbøl og Vandet plantager, nogle arbejdede på savværket. Det er i bageste række fra venstre: Jens Chr. Jeppesen, Anders Fuglsang Christoffersen, Christian Bang, Karl Sørensen, Lars Kloster, Jens Tøfting Madsen. Forreste række fra venstre: Niels Peter Nielsen, Laurids Ardaahl, Martin Bach, Severin Bisgaard, Ingvar Jensen, plantør Helge Pedersen, Niels Guld, Kirstine Thinggaard Kristiansen, Ejner Søe, overklitfoged Axel Rasmussen, Harald Simonsen, Niels Jakobsen, Arnold Kær, Hans (Møller) Christensen, og tilsidst jagtopsynsmand i vildtreservatet Kjeld Gotfred Nielsen på hesten Kaj.

Teksten foroven på dette billede: Hurtig Udrykning fra Hotel »Jylland« hentyder til filmoptagelser i Vestergade i Thisted, formentlig i 1927, da Lau Lauritzen-filmen »Vester Vov-Vov« blev optaget i Vorupør. Billedet er fra Grethe Schmidt, Valløesgade 16, Vejle, hvis far var staldforpagter på Hotel »Jylland«. Hun skriver: Min far har lige smidt Fy og Bi ud fra Hotel »Jylland« og er ved at smide deres sager ud. Jeg husker, at de gik ned ad Vestergade. Da de kom til »Fedevare-Jensen« gik Fy hen i den åbne dør, stak armen ned i vinduet og tog en håndfuld pølser.

Staldforpagter Karl Krogh, Hotel »Jylland« i Thisted, fotograferet hos Ingrid Jørgensen & Søn i 1930 sammen med sin kone, Johanne, og deres fire børn. Mellem forældrene sidder Grethe. Bagest Henry, Inga og Alfred. Karl Krogh døde i 1944 i en alder af 69 år, Johanne Krogh i 1968 (83 år), Inga i 1982 (68 år), Henry i 1983 (67 år) og Alfred i 1985 (73 år). Den eneste nulevende af denne Thisted-familie er Grethe, der i dag bor i Vejle og er 78 år. Billedet er fra et barnebarn, Anne Sodborg Halsted, Ærenprisvej 28 i Gentofte. Orla Abildgaard Jacobsen, Tullingsgade 3, København, har hjulpet det frem til JUL i THY.

I 1929 blev børnene i Skjoldborg Skole stillet op til fotografering ved Skjoldborg Kirkes sydmur. Laurids Andersen har fundet frem til næsten alle navne. Bageste række fra venstre: Peder Jakobsen, Karl Nielsen, Arne Andersen, ?, Aksel Jensen, Holger Fuglsang, Poul Thomsen, Alfred Hyldahl, Nikolaj Klim Jensen, Svend Villesen, Helge Andersen, lærer Boesen, lærer Sortfeldt Christensen. 2. række bagfra: Verner Guld, Gunner Nielsen, Henry Vestergaard, Hartvig Poulsen, Kr. Damgaard Svenningsen, Bredahl, Johannes Leegaard, Richard Jensen, Richard Andersen. I 3. række er den første fra venstre: Ukendt, derefter Herold Andersen, Kr. Pedersen, Kr. W. Leegaard, Mads Kr. Nielsen, Ejnar Nielsen, Viggo Enevoldsen, Niels Knakkegaard, Nikolaj M. Jensen, Karl Sten Larsen, Niels Kr. Bakke, Laurids Andersen, Simon Andersen, Laurids Jensen. 4. række: Harry Jensby, Aage Guld, Jenny Jensen, Anna Sørensen, ?, Anna G. Klemmensen, Thora Poulsen, Johanne Dige, Jenny Henriksen, Niko Bakke, Marie Sørensen, Johanne Nørgaard, Ester Andersen, Marna Sørensen, Margrethe Nielsen, Olga Nielsen, Ester Klim Jensen, Gudrun Holm Frøkjær, Anna Rose Frøkjær. 5. række: Karen Poulsen, Margrete Klim Jensen, Karen Gisselbæk, Birgitte G. Klemmensen, Stinne Dissing Jensen, Erna Jensen, Erna Andersen, Thora G. Klemmensen, Helga Bisgaard, Anna Knakkegaard, Agnete Bisgaard, Rita Sørensen. Forreste række: Karl Ejnar Andersen, Hans Chr. Henriksen, Aage Nielsen, Dora Sten Larsen, ?, Ellen Gisselbæk, Poula Jensen, Anna Gisselbæk, Johanne Jensen, Ester Gisselbæk, Rose Sten Larsen, Rita Bakke, Elly Andersen, Johanne Klim Jensen. Laurids Andersen føjer til: Enkelte har det knebet med at navngive. Der kan også være få med forkert navn. Har man rettelser, tages gerne imod på tlf. 9793 4141.

De blev konfirmeret i Vang kirke en søndag først i april 1941. Det sneede så meget, at vi måtte have kanen frem igen, fortæller Anders Poulsen fra Tvorup. Pigerne i forreste række er fra venstre: Inger Madsen, Tvorup, Mette Nystrup, Tvorup, Inger Jensen, Vang, Gerda Nystrup, Vang, Helga Thøgersen, Tvorup, Lis Jensen, Vang, Mary Ladegaard, Vang, Bodil Andersen, Tvorup. I bageste række Magda Christensen, Tvorup, Marie Kilsgaard, Tvorup, og drengene Jens Peter Jensen, Vangså, Erik Hedegaard, Vang, Anders Poulsen, Tvorup, og Frits Jensen, Tvorup. Bagest pastor Ingvar Magne Andersen. Billedet er fra Anders Poulsen, Vorupørvej 241, Hundborg.

Konfirmander ved Hunstrup Præstegård 1950: Forreste række fra venstre: Helga Klim, Hunstrup, Ingrid Sunesen, Klastrup, Ruth Madsen, Kløv, Inga Pedersen, Østerild, Ellen Sørensen, Østerild, Ninna Mølbæk, Østerild, Bente Thorhauge, Tousig, Agnete Langkjer, Hunstrup præstegård, Erik Langkjer, Hunstrup præstegård. 2. række fra venstre: Sognepræst, senere provst Georg Langkjer, Anders Chr. Langballe, Kløv, Ingeborg Andersen, Tanggaard, Vera Christensen, Hovsør, Gerda Gregersen, Kløv Kær, Jenny Gregersen, Kløv Kær, Arne Damsgaard, Kløv, Anne L. Langkjer, Hunstrup præstegård, Asta Langballe (tjenestepige), Hunstrup præstegård. Bageste række fra venstre: Kaj Nielsen, Ballerum, Chr. Andersen, Hovsør, Henry Andersen, Kløv Kær, Arne Knudsen, Hunstrup, Arnold Thøgersen, Hunstrup, Verner Bech, Østerild. Billedet er sendt til JUL i THY af Inga Grangaard, Nr. Hostrupvej 29, Rødebro, der fortæller, at hun er yngste datter af Alma og Per Post i Østerild. Kaj Nielsen, Tårnvej 20, Østerild, har hjulpet med navnene.

Ved Hørdum station havde købmand Møller i Koldby et pakhus, fortæller Egon Johansen, Legindvej 13, Hørdum. Da købmanden ikke længere havde brug for det, blev det solgt til Søren Bangsgaard, »Kristiansminde«, nu Legindvej nr. 8. Billedet er fra flytningen ca. 1930. Fra venstre Søren og Signe Bangsgaard, Signes far »gamle Sørensen«, foran ham vognmand Chr. Jensen med sønnen Erhardt, Hans Andersen »Vestergård«, Gamle Madsen (uddeler Preben Madsens farfar), vognmand Jensens søn Jens, tømrer Kr. Munkholm, tømrer Knudsen, to ukendte, tjenestedrengen med hunden er Reidar Petersen. Efter de to heste Klemmen Korsgaard, Gerhard Jensen med hesteforspand. De sidste tre ukendte. Et af hesteforspandene er fra vognmand Krogh.

Dette billede er fra Irupvej 5 i Tøttrup, fra omkring århundredskiftet ejet af Jens Peter Kristensen Jensen og hans kone Kirsten. De sidder på trinbrættet. Bilen tilhører deres søn, Chr. Jensen. Det er formentlig hans første lastbil S 473, skriver Egon Johansen, Legindvej 13, Hørdum. Chr. Jensen sidder med kone og barn bagest på ladet. I førerhuset tre børn med Marie (Skaarup) i midten. Billedet er fra først i tyverne.

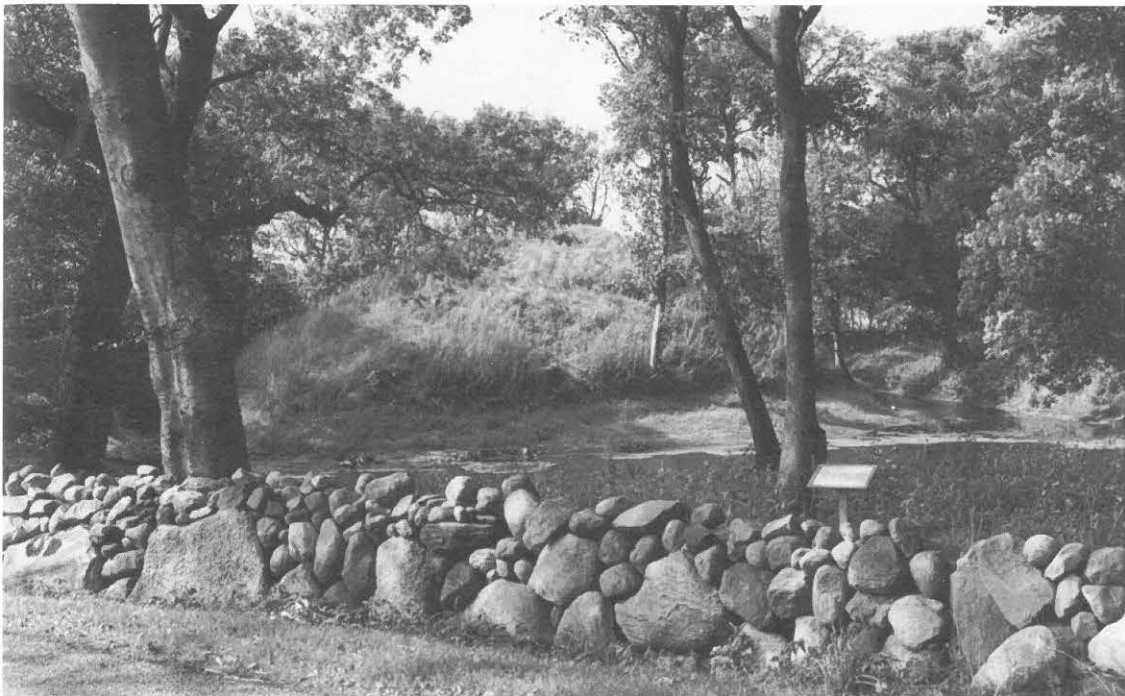
Søndergade i Hørdum, nu Nyhåbsvej, fik fortov ca. 1930, oplyser Egon Johansen, Legindvej 13, Hørdum. I forgrunden den gamle post Jensen fra »Vestervang« i Hørdum. I baggrunden Chr. Jensens hesteforspand. Husene er nr. 7, 9, 11 og 13.

En dag i 1953 kom en fotograf til herregården Øland i Haring Sogn og tog dette billede. Erna Kristensen, Lillegårds Allé 125, Herlev, har sendt det til JUL i THY. Flere har bidraget med oplysninger. Fra venstre Kirsten Fibiger (blev gift med Palle Pedersen), fru Bodil Fibiger med sønnen Ole på armen, sønnen Peter Fibiger, gårdens ejer Sten Fibiger, kokkepigen Thyra Thomsen (gift med Laurits Søndergaard, Møllebakken 21, Hurup). Manden på hesten er Henry Krogh. Derefter Ellen Hansen (ekstra hus-hjælp, datter af Ane Marie og Andreas Hansen, Stagstrup, søster til Erna Kristensen, der året før havde været på Øland), Birgit Fibiger (blev gift med ambassadefunktionær), Inger Kristensen, stuepige (gift med diakon Svend Jensby), fodermesterparret Jenny og Søren Pedersen (nu Åsvej 11), forvalteren Arne Pedersen (nu gårdejer i Røjle ved Middelfart, broder til konsulent Harald Pedersen, Thisted), traktorfører Gunnar Mortensen og sidst Poul Erik Pedersen (fætter til Harald Pedersen, nu bosat i Vejlbj ved Middelfart).

Familien Glob nævnes som ejere af Øland i 1300-årene. Vest for hovedbygningen ud til et sumpet område var et voldsted med et trætårn, hvor man kunne søge tilflugt. Hovedbygningen er fra 1780, ombygget 1868.

Over hovedindgangen stod et vers. Svend Pedersen, Søndergade 4, Snedsted (daglejer på Øland 1947-51) gengiver efter hukommelsen:

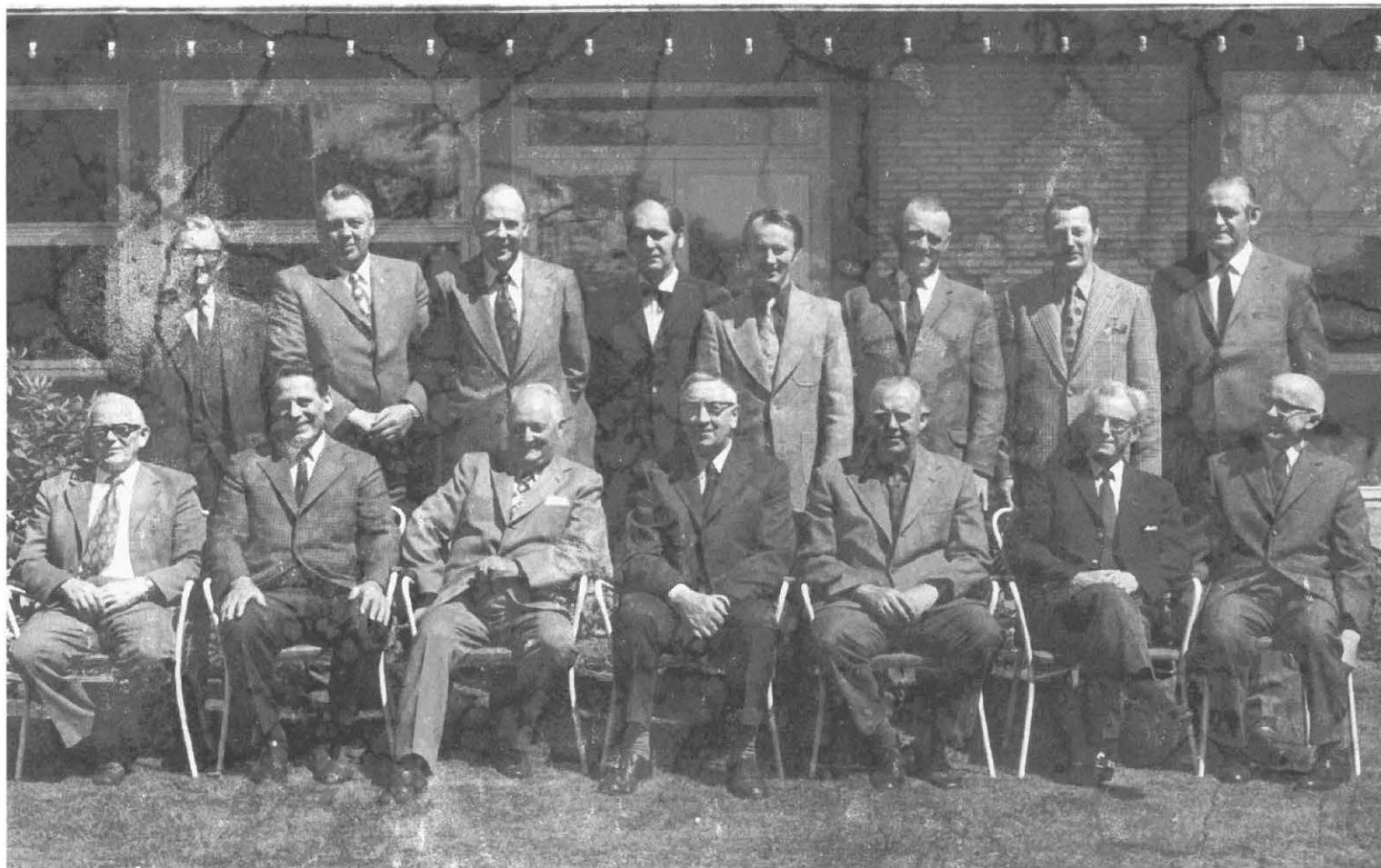
Hvo intet ondt i sinde har
 Hans ind- og udgang Gud bevar'
 Men have nogen ondt i sind
 gid det går ud før han går ind.

Verset er nu kalket over. Øland var fra 1863 ejet af C. M. Nybye, der blev kaldt »Kongen af Thy«. Han drev gården frem, så det blev en af de bedste i Thy. Hans nevø, Kristian Vilhelm Fibiger, overtog gården i 1909 og drev den til 1948, da sønnen Sten Fibiger overtog gården og havde den, indtil familien flyttede til en gård på Ringsted-egnen. Derefter blev Øland en kort tid drevet af Harald Nielsen, Koldbygård, indtil Robert Christensen blev ejer 1955-59. Han solgte den til J. M. Brüel, der havde Øland i 30 år. Fru Erna Brüel bor stadig på Øland, som i 1990 blev overtaget Kresten F. Pedersen, Skjoldborg Traktorimport.

C. M. Nybye var medlem af Thisted Amtsråd, Vilhelm Fibiger i Folketinget 1920-57, valgt af de konservative. Endvidere var han i kortere perioder kirkeminister og handelsminister.

I Samarbejde med Museet for Thy og Vester Hanherred og med bistand fra Viborg Amts Naturforvaltning har Kresten F. Pedersen renoveret det gamle voldsted vest for hovedbygningen. I den tørre sommer 1996 var der ikke meget vand i voldgraven omkring højen. En bro fører over til voldstedet, og det er måske her der i følge sagnet gemmer sig en guldplov. Gården er brændt to gange. Hvis den skulle brænde tredje gang, vil det i følge sagnet være muligt at finde guldpløven, og så skulle det ikke være noget problem at få gården genopbygget.

Foto fra august 1996: Jørgen Miltersen.

Dette billede blev taget 16. juni 1973, da Centralforeningen af Sygekassen i Viborg Amt holdt sit sidste møde. Billedet er kommet fra Johannes N. Kjær, Tømmerbyvej 29, Frøstrup. Hans far, Andreas N. Kjær, står yderst til venstre. Han var formand for Hanstholm Sygekasse. Navnene på de øvrige kender Johannes N. Kjær ikke. Da kontoret i Viborg sendte billedet ud til deltagerne, blev det bemærket, at Inger Haarby, Thisted, Axel Ivan Pedersen, Nykøbing, Ejnar Laustsen, Møldrup, og Karl Nielsen, Oddense, var fraværende. Det brev, der ledsagede billedet, var underskrevet Svend E. Poulsen. Hvem kan hjælpe med flere navne?

Karin Madsen (f. Olesen), Byageren 15, Nørresundby, har sendt dette billede, taget ca. 1930 i haven bag Vestergade 57 i Thisted, hvor murer- og skorstensfejmester Christian Olesen boede. Det er hans børn og svigerbørn, der er på billedet. I bageste række fra venstre Aage Chr. Olesen, Christian Olesen, Edith Sofie Olesen, Holger Johannes Olesen, Viggo Olesen, Adda Olesen (gift med den næste Ejnar Olesen), Ellen Olesen (gift med Aage Chr. Olesen). Forrest sidder Christian og Poula Olesen. Mellem dem Anna Olesen (gift med Christian Olesen).

Dette billede er fra Thistedboeres udflugt til Klitmøller i 1930'erne. Karin Madsen, Byageren 15, Nørresundby, skriver: Bagest fra venstre Chr. Hauge, bager Odde ?, ?, H. Johs. Olesen, ?, N. L. Spangberg (der boede i Jernbanegade, hvor der nu er museum). Forrest frk. Nedergaard, Chr. Søndergaard, ?, Axel Mikkelsen og Spangbergs søn Jørgen.

Den 84-årige Marianne Olesen, Oddesundvej 79, Skjoldborg, giver denne beskrivelse af dette hus: »Et af de gamle huse i Skjoldborg, som jeg nu har boet i siden efteråret 1963, da jeg sammen med Maren Kappel flyttede fra den gamle jordemoderbolig på den anden side af vejen, da vejen skulle gå dér. Maren levede til marts 1968. Så har jeg boet her alene. Før os boede Gro og Anders Poulsen med deres børn her i mange år. Anders Poulsen havde tærskemaskine, først med petroleumsmotor og siden traktor. Anders Poulsen kunne fortælle, at tilbage i tiden var ejendommen landbrug, men der blev bygget et nyt husmandsbrug syd for, og den daværende ejer af det gamle hus købte det og lagde jorden til det, og den ejendom på nordsiden blev også bygget på jord, som gik herfra. Så blev det jo et jordløst hus«. Billedet er afleveret til JUL i THY af Ebba Jensen, Lerpyttervej 40, Thisted. Marianne Olesen er hendes møster.

Læsere af JUL i THY vil forhåbentlig kunne bidrage til opklaring af personerne på disse billeder. Der er ikke afsender på billederne, som er sendt i en konvolut, stemplet Nordsjællands Postcenter 7-6-95-22. Bag på dette billede står der: »Gymnastikbillede 1933. Vestre Skole. Høegh Nielsen«. Med en anden skrift er tilføjet: Klassebillede (morfar). Rune.

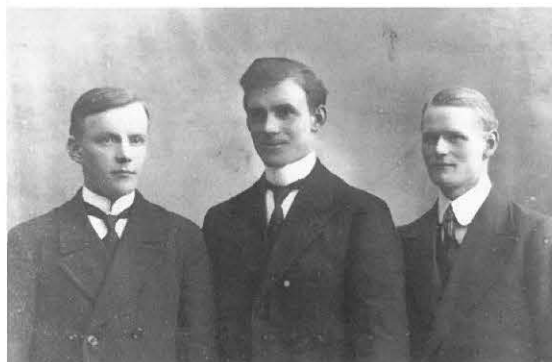

Om dette billede oplyses: »Konfirmationsholdet i 1933 9/4. Pastor Møller boede i Asylgade«. Det kan tilføjes, at A. M. Møller var sognepræst i Thisted 1918-36. Hans efterfølger var S. Nye-gaard.

Disse tre piger er døtre af Peder Frederiksen, Mellem Mølle, Vibberstoft, Hørdum. Siddende Marie Yde, gift med Mads Yde, Skyum. Bagest til venstre Anna Jacobsen, gift med Knud Jacobsen, Vestergård, Skyum, til højre Johanne Græsbøll, gift med Hans Græsbøll, Thisted, oplyser Elna Græsbøll Pedersen, Korsørvej 14, Herning.

Disse tre herrer var ansat hos købmand Bangsgaard i Hørdum i perioden 1914-19, oplyser Elna Græsbøll Pedersen, Korsørvej 14, Herning. Det er fra venstre Hans Græsbøll, Thisted, Svend Aage Naurby, Hvidbjerg, senere Odense, og Svend Aage Madsen.

Købmand Bangsgaard, Hørdum, fotograferet hos Carl Bang, Hørdum Station.

Eleverne i 2. klasse på Østre Borgerskole, Munkevej i Thisted 1933. Billedet er fra murermester Gunnar Hebsgaard, Kronborgvej 35, som oplyser: Læreren hedder Skaarup. Eleverne er: 1. række fra venstre Helmer Fischer, Børge Andersen, Niels Chr. Busted, Else Andersen og Henny. 2. række Knud Erik Jensen, Jørgen Damgaard, Egon (Simon) Nielsen, Gunnar Pedersen og to ukendte. 3. række Eigil Plejdrup, Gustav Vangsgaard, Niels Nordentoft, Niels Due Frostholt, Henny og en ukendt. 4. række Henrik Morsing, Torkild Vang Sørensen, Kristian Jensen, Knud Ricard Jensen. 5. række Gunnar Hebsgaard, Gunnar Hattens, Lisse Højer, Inge Nielsen, en ukendt, Karen Margrethe Iversen og en ukendt. Gunnar Hebsgaard føjer til: Lærer Skaarup, der var meget afholdt overalt, hvor han færdedes, døde et par år efter at billedet var taget. Han var en af de få lærere, der på den tid havde en anelse af pædagog i sig.

Dette lidt medtagne postkort er 23. september 1907 sendt til frk. Hansine Sørensen, Ydbylund, Ydby St., med følgende tekst: »Kære Hansine! De bedste ønsker i dagens højtidelige anledning sendes dig hermed samt de venligste hilsener fra din skolekammerat Marie Sørensen, Refs, Hurup«. P. Nørgaard Johannesen, Monradsgade 2 A, Herning, oplyser, at Hansine er hans mor, og så føjer han til: Som det ses er der siden 1907 sket ændring af landskab og vejføring i Doverodde.

Mon dette billede kan være fra molebyggeri i Hanstholm eller Vorupør? De fine herrer har hat på og mange har stok med. Billedet er sendt fra Buus Lassen, Aks. Møllers Have 22, 6, 2000 Frederiksberg uden nærmere oplysning. Mon ikke læsere af JUL i THY kan komme til hjælp?

Tre børn stillede op til fotografering mellem fyrretræer i Dybdalsgave i Hundborg, mens to ældre i venstre side så til. Laurids Andersen, Snedsted, mener, at billedet er fra 1910, og han føjer til, at man i baggrunden kan se Todbøl stampemølle.

Dette postkort blev i 1918 sendt til Kristiane Andersen, Kafee Osborne, Vesterbrogade 84, København, med følgende tekst: »Kære søster! Tak for kortet til jul og en hjertelig lykønskning i anledning af din fødselsdag og alt godt i fremtiden ønskes dig af din broder Ingvar, Sara og Laurids Andersen, Hundborg pr. Todbøl, Jylland.«

Dette billede af Thisted FDF's orkester 1943-44 var i JUL i THY sidste år, men der manglede nogle navne. Det er der nu rådet bod på. I bageste række fra venstre: Ove Pedersen, Sv. Erik Bojesen, Erik S. Kirkegaard, Axel B. Nielsen, Preben Visby Sørensen, Aage Pedersen, Erik Agerholm, Knud B. Nielsen. Midterste række fra venstre: Preben Axelsen, Ole Frandsen, Tage Agerholm, Rich. Scharling (dirigent), Børge Nielsen, Per Frandsen, Erik Scharling, Knud Erik Christensen. Forreste række fra venstre: Knud Pedersen, Cai M. Jensen, Børge Visby Sørensen, Mogens Hyldig.

I teksten til øverste billede side 47 JUL i THY 1995 var der fejl og mangler. Arne Ringgaard Pedersen, Schweizerdalstien 77, Rødovre, skriver: »Til det dejlige billede er teksten vedrørende bageste række »gået agurk«. Dels er der et navn for lidt, dels er der fejl på anden måde. Efter at have checket med involverede, som nu bor i Virum og Skagen, skal teksten vedrørende bageste række være: Derefter fra venstre Grethe Kloster, Esther Andersen, Henny Kortegaard, Anne Grete Madsen, Ellen Antonsen, Ane Rask, Esther Rosenberg, Rigmor Hove, Karin Gr. Olesen«. Som det fremgik af teksten til billedet er det taget i den private lejlighed hos fru Støjberg på den daværende Margarinefabrik på Møllevej i Thisted. I forreste række fra venstre Elise Hove, Søster H. P., Jytte Lyager, Aase Antonsen, Ruth Poulsen, Ninna Lyager, Grete Rask.

Fotograf Willh. Kjølbj, Thisted, har taget dette flotte billede af 11 søskende på rad og række. Billedet er sendt fra postforvalter Agnete Fryd, Ane Damsgade 54, Nørresundby: »Desværre ved jeg ikke, hvem disse er. Måske har billedet interesse i Thisted. Bekendte af telegrafbestyrer Fryd, dengang i Thisted?«

Eleverne fra Thisted Realskoles klasser a og b blev fotograferet i skolegården (nu Plantagehuset) i 1937. Eleverne mødtes igen, da 40 år var gået og igen til 50 års jubilæum. Ejnar Søndergaard, Vestergade 6 b, Thisted, oplyser, at der arbejdes på at samle så mange som muligt til 60 års jubilæum i maj 1997. Edith Frostholt (født Vestergaard), Thylandsvej 25, Thisted, har kunnet huske navnene på alle gamle klassekammerater. Det er pigernes fødenavne, der er nævnt i alle tre billedtekster. På billedet fra 1937 sidder i første række fra venstre: Gerda Jensen, Grethe Hougaard, Nina Dübeck, Bodil Hove, Grethe Rasmussen, Eva Andersen, Grethe Hillers Andersen, Lis Grønkjær, Ella Pedersen, Edith Vestergaard. 2. række: A. C. Frederiksen, Helga Foged, Kitty Jørgensen, Anna Iversen, Ellen Kristensen, Vita Berg Nielsen, Nina Dige, Elise Hansen, Louise Hartz, Ellen Skinhøj. 3. række: Edvard Jensen, Holger Yde, Poul Schmitz, Ejnar Søndergaard, Thorkild Thagaard, Christian Borne-rup, Sven Helge Jacobsen, Alfred Nørgaard, Hans Jensen, Poul Richard Svalgård, Marius Jørgensen. 4. række: Verner Madsen, Ove Frostholt, Børge Christensen, Steen Antonsen, Ralf Grønkjær, Knud Topp, Ib Frederiksen, Bent Højer, Thomas Kappel.

Dette billede fra 1977 er taget i haven ved Strandhotellet i Thisted. Siddende fra venstre: Gerda Jensen, Poul Schmitz, Ella Christensen, Ellen Kristensen, Marius Jørgensen, Bodil Hove, Grethe Rasmussen, Carlo Thomsen. Stående: Poul Richard Svalgård, Carl Erik Mærkedahl, Ejnar Søndergaard, Uno Valbak, Kurt Jensen, Ove Frostholt, Edith Vestergård, Steen Antonsen, Peter Smith, Asger Leerhøj, Kitty Jørgensen, Ester Overgård, Knud Arne Damgård, Christian Borne-rup, Svend Helge Jacobsen, Nina Dübeck, Ib Frederiksen, Elise Hansen, Helga Foged, Henning Dissing.

I maj 1987 mødtes de på Hotel Limfjorden. 1. række fra venstre: Ellen Kristensen, Grethe Hougård, Poul Schmitz, Steen Antonsen, Inger Skovsgård, Inga Klostergård, Tove Christensen, Sven Helge Jacobsen, Grethe Rasmussen, Ejnar Søndergård. 2. række: Helga Foged, Verner Simonsen, Louise Hartz, Edith Vestergård, Uno Valbak, Knud Topp, Carl Erik Mærkedahl, Ketty Jørgensen, Ellen Kristensen, Thorkild Thagård, Marius Jørgensen, Ib Frederiksen, Elise Hove, Lis Grønkjær, Christian Bornerup. Foto: Tage Jensen.

Dette billede, som tilhører lærer Gerda Nørby Rasmussen, Rugmarken 14 E, Fjerritslev, har vi modtaget med følgende brev: »Kære JUL i THY! Vi sender hoslagt et billede fra en fysiktime i 4. mellem b på Realskolen i Thisted i skoleåret 1921/22. I bageste række fra venstre: Arne Smith (søn af manufakturhandler Vald. Smith, Storegade), Knud Tranekær Thomsen (søn af dyrlæge Thomsen, Frederiksgade), Hans Egede Rein Jensen (søn af politimand, Dr. Louisegade), Axel Kjeldgaard (søn af handelsagent, Skovgade), Laurids Thousig (faderen vist ansat på dampmøllen) og læreren, Jacob Hansen (»Løjtnanten«). Klassens 7 piger i midterste række fra venstre: Eva Ninn (datter af urmager Ninn, Vestergade), lidt skjult Gerda Nørby (datter af lærer Niels Nørby, Hundborgvej), Ingrid Odde, gift Kjær (datter af snedkermester Odde, Vestergade), Karen Leerhøj, gift Kuhnmünch (datter af manufakturhandler Leerhøj, Storetorv), Marie (»Søster«) Kjær, gift Madsen (datter af hestehandler Kjær, Nørregade), Inger Marie (»Musse«) Pedersen Odde, gift Poulsen (City), (datter af bagermester Odde, Vestergade), Helga Jørgensen (datter af præstesteenke, boende på hjørnet af Tingstrupvej og J. P. Jacobsensgade). Ved bordet sidder fra venstre: Kaj S. (»bette Kaj«) fra Sjørring, Jens Odde Rasmussen (søn af forretningsfører Rasmussen i Thisted Arbejderforening), Kaj Thygesen (søn af lærer Thygesen, Jyllandsallé), Johannes Pedersen (søn af lærer Pedersen, Hundborgvej) og Poul (»Poul-Æg«) Jørgensen (søn af forretningsfører Jørgensen, Odense-Æg). Fremkomsten af denne perle af et billede har sin særlige historie: I JUL i THY 1994 omtalte Arne Ringgaard Pedersen, Rødovre, i artiklen »Min jul i 30'ernes Thisted« sin klasselærerinde i årene 1933-34, den nu 89 årige Gerda Nørby, som straks ved hæftets udgivelse skriver til Rødovre. Klasselærerinde og elev korresponderer nu regelmæssigt, og i julebrevet i 1995 fra Arne spørges, om Gerda kan huske Axel Kjeldgaard, Arne Smith og Knud Thomsen, de første 3 Thisted-drenge, som blev optaget på Rungsted Statsskole, nemlig i 1922. Anledningen til spørgsmålet var, at de 3 drenge var nævnt i den artikel, som Arne fik optaget i Historisk Årbog 1995 for Thy og Vester Hanherred under titlen: »Da Thisted Gymnasium lå ved Øresund«. Det affødte, at Gerda fandt ovenstående billede frem, hvor de 3 drenge minsandten står i bageste række. Denne lange forklaring gives dels fordi billedet i sig selv må være af interesse for mange af JUL i THY's læsere, men ikke mindst for at få anledning til at pege på – og takke for –, at det ikke er første gang, at »vort julehæfte« gennem sit »gamle album« har været med til at (gen)knytte forbindelser mellem thyboer rundt om på kloden. Med venlig hilsen Gerda og Arne«.

Det ny album

Fortrinsvis billeder fra de sidste 25 år

Da mange af de billeder, vi får til DET GAMLE ALBUM, er ret gamle, vil vi fortsat benytte DET NY ALBUM til fotografier af nyere dato. De fleste af billederne i denne årgang af JUL I THY er taget inden for det sidste års tid. Forhåbentlig vil vore læsere fortsat forsyne os med billeder både til det gamle og det ny album – og gerne fra hele Thy, Hanherred og Thyholm.

De blev konfirmeret i Sjørring Kirke i 1946 og mødtes 50 år senere. Det er i bageste række fra venstre: Magda Knudsen Pedersen (Saubjerg), Valborg Krogsgaard (Kristiansen), Karen Nørgaard Thomsen (Søe-Larsen), Edith Jensen (Thomsen), Sigrid Mikkelsen (Jespersen), Jens Kr. Vangsgaard, Kaj Hove og Kaj Østergaard. I midten: Ellen Glud Kristensen (Mathiasen), Inga Skinnerup (Jensen), Else Støvring (Pedersen), Ida Faldov (Nordentoft), Lydia Bloch (Saubjerg), Anna Rasmussen (Pedersen) og Mary Kristensen (Vestergaard). Forrest fra venstre: Jens Pedersen, Jens Jørgen Christensen, Tage Vinter Andersen, Richard Lorentsen og Kristen Vestergaard. Foto fra Foto-Magasinet, Thisted.

Elever, der gik ud af Thisted Kommunale Mellem- og Realskole i 1946, mødtes i maj 1996. I bageste række fra venstre: Tove Dethmer (født Pedersen), Lilly Sloth Pedersen (Madsen), Karen Beck, Niels Jørgen Frost, Børge Søndergaard, Tage Jylling, Poul Iversen, Mogens Brix, Henning Kobberø Hansen, Kaj Larsen, Knud Andersen, Poul Henrik Thrana, Karen Jeppesen (Thorsen), Signe Kristiansen (Krogsgaard) og Tove Kristensen (Larsen). I forreste række: Elin Kirk, Grethe Johansen (Kamp), Ellen Vagn Madsen (Krogh), Erna Klitgaard (Kiil Andersen), Ruth Nordquist Nielsen (Paulsen), Anna Louise Engelund (Brandt), Else Møller (Andersen), Bente Bendixen (Simonsen), Jytte Andersen, Inger Bisgaard (Badstue) og Gunvor Ravn (Klausen). Foto: Klaus Madsen.

Konfirmander, der gik i Nors skole i 1966, samledes 30 år senere og fik en minderig dag. Bagest fra venstre: Hans Peter Ivergaard, Vorning, Carsten Fisker, Nørhå, Jens Koldstrup, Skive, Frits Svendsen, Thisted, Kjeld Geertsen, Ræhr, Svend Nørgård Christensen, Nors, Erik Madsen, Thisted, Svend Ole Pedersen, Tilsted, Leo Schytte, Thisted, Niels Peter Høve, Nors, Jan Svendsen, Nors, og Lars Peter Pedersen, Hellerup. I midten: Eva Valente (Christiansen), Italien, Dorthe Madsbøll (Kristensen), Thisted, Vibeke Pedersen (Steensgaard), Nors, Anna Pedersen (Sørensen), Nors, Ellen Poulsen (Yde Pedersen), Nykøbing M., Åse Sørensen (Magnusen), Thisted, Lis Agerholm, Thisted, Else Marie Nielsen (Hedegård), Nors, Lone Stadsholt (Johansen), Snedsted, Methea Frølund (Jensen), Skipsted, lærer Svend Larsen, lærer Henny Larsen og lærer Ejnar Rasmussen. Forrest: Karen Villesen (Tilsted), Skjoldborg, Kirsten Sejerskilde (Sørensen), Skovsted, Kirsten Kristensen (Kirk), Todbøl, Ruth Eriksen (Larsen), Thisted, Susanne Jeppesen, Hinnerup, Anni Andersen (Høve), Hanstholm, Marie Riisberg (Høve), Thisted, og lærer Rita Hansen. Foto: Foto-Magasinet, Thisted.

De blev konfirmeret i Skjoldborg Kirke i 1946 og mødtes 50 år senere. Bagest Thomas Pedersen, Gudrun Jensby, Eva Poulsen (Toftdal), Gerda Jensen (Jensby), Karl F. Jensen og Grethe Andersen (Olesen). Forrest fra venstre: Gunnar Sørensen, Erna Jensen, Gerda Frost og Johannes Oddershede. Foto: Klaus Madsen.

I efteråret 1995 samledes konfirmander fra Harring-Stagstrup til 50 års jubilæumsfest på Hotel Vildsund Strand. Stående fra venstre: Ejgild Bunk, Bjerringbro, Chr. Preetzmann, Sønderhå, Bjarne Kjøeborg, Sundby, Chr. Agerholm, Harring. Siddende: Ejoind Nystrup Hansen, Vildsund, Villy Carl, Vildsund, Marie Madsen (Mikkelsen), Hune og Lilly Gravggaard (Jensen), Ringkøbing. Gunhild Henriksen, Astrid Paulsen, Karl Knakkegaard, Richardt Kristensen, Ragnhild Langgaard og Grethe Olesen kunne ikke deltage. Konfirmandholdet talte også Sigrid Madsen, Ellen Kristensen og Knud Lyhne, som er døde. Foto: Peter Mørk.

Realklassen, der udgik fra Tingstrup skole i 1970, samledes på skolen for at fejre 25 års jubilæum. I bageste række fra venstre: Lærer Arne Jensbye, Thisted, lærer Karna Pedersen (nu Christensen), Varmark, Kjeld Håning Andersen, Skive, Henning Dalgård Jeppesen, Mårslet, Børge Pedersen, Thisted, Jørgen Ulrik Ravnkov, Solbjerg, Claus Bertelsen, Lemvig, Niels Jørgen Krogh, Skærbæk, Erik Frøkjær Andersen, Kolding og skoleinspektør Arne Christensen, Varmark. I midten: Jytte Skårup (nu Otte), Skjoldborg, Marit Kristoffersen (Bak), Stagstrup, Anne Marie Sandahl (Bornerup), Thisted, Astrid Kirk (Kjær), Østerild, Dorte Nielsen (Busted), Frederikshavn, Hanne Kjølst Sørensen (Rosendahl), Aalborg, og Jonna Stokholm Knudsen (Werniche), Thisted. Forrest: Lasse Rysgaard, Thisted, Benny Nielsen, Århus, Laila Rødbro (Pedersen), Stagstrup, Kaja Jørgensen, Vinderup, og Gerda Kanstrup (Poulsen), Østerild. Foto: Klaus Madsen.

I oktober 1995 samledes 13 ud af 21 studenter fra 3. mz på Thisted Gymnasium til 25 års jubilæum, der indledtes med frokost hos Mogens Nielsen og sluttede på Hotel Limfjorden. I forreste række fra venstre: Birthe Kudsk, Lisa Andersen, Inger Lie, Hanne Pries og Jens Chlement Isaksen. Midterst: Poul Erik Marvig, Ingolf Rask, Karin Østergaard, Erik Hasselstrøm og Peter Lorentzen. Bagest: Leif Grønberg, Kai Oluf Nielsen og Mogens Nielsen. Foto: Peter Mørk.

Mange fra Thy var i oktober 1995 med Johan Thastum – sognepræst i Hillerslev-Kåstrup, provst for Thisted Provsti – i Israel. Dette billede er fra Synagogen i Kapernaum ved Geneserat Sø. I forgrunden rejselederen, der med sin videoptager forevige de besøget til glæde for deltagerne. Det var 10. gang, Johan Thastum var rejseleder i Israel. Agri Rejser stod for planlægningen, og en dansktalende guide var med på turen rundt i Israel. Foto: Jørgen Miltersen.

Thyboer på det sted ved Genesaret Sø (Tiberias), hvor tyske Mariesøstre fra Darmstadt har opført et kapel, kaldet »Petri Schiffstelle« med henvisning til kapitel 21 i Johannes-evangeliet, hvor der står følgende i forkortet form: Derefter åbenbarede Jesus sig igen ved Tiberias Sø, og det gik sådan til: Simon Peter, Thomas, Nathanael, Zebedeussonnerne og to andre af hans disciple var sammen. Simon Peter sagde til dem: Jeg tager ud at fiske. De tog ud, men den nat fangede de ingen ting. Tidligt næste morgen stod Jesus ved strandbredden. Han sagde til dem: Kast nettet ud på højre side af båden, så skal I få fangst. De kastede det ud, og nu kunne de ikke trække det ind igen, så mange fisk var der. Jesus sagde: Kom og spis! Da de havde spist, sagde Jesus til Simon Peter: Simon, Johannes' søn, elsker du mig mere end de andre? Han svarede: Ja, Herre, du ved jeg har dig kær. Jesus sagde til ham: Vogt mine lam ...

Tre fra Thy slapper af efter besøg ved ruinerne af Jerikos mure oktober 1995. Fra venstre Anne Marie Bunch Hartvig, Camilla og Birthe Thastum. Fotos: Jørgen Miltersen.

Hvad der skete på Peter Bangsvej

JUL i THY 1995 bragte ovenstående billede med tekst: Bogholder Christian Ferdinand Westergaard tog i 1908 sin kone og syv børn med til fotografen i Thisted. Bogholderen og hans kone Andrea (født Petersen) sidder i forreste række. Mellem sig har de sønnen Ole Christian (i matrostøj) døbt 1893 i Thisted Kirke. I bageste række fra venstre: Louise, Ida, Ferdinand og Helga. I forreste række til venstre Anna, til højre Emma. Alle syv børn havnede i København og omegn. Louise, Helga og Emma omkom ved en gasulykke på Peter Bangsvej i København ca. 1940. Ole blev bogholder, gift med Elly (født Koch-Jensen). Elly var porcelænsmaler. Hun døde i 1986 oplyser Buus Lassen, Aksel Møllers Have 22^e, 2000 Frederiksberg. Elly var møster til hans kone, Jytte (født Aunfelt). Mon medlemmer af Thyboforeningen i København eller andre kan komme med nærmere oplysninger om ulykken på Peter Bangsvej?

Arne Ringgaard Pedersen, Schweizerdalstien 77, Rødovre, skriver:

Jeg tog handsken op og kan berette følgende: Christian F. Westergaard, som i adskillige år havde været bogholder på C. F. Bendixsens tobakfabrikker i Thisted, flyttede omkring 1910 til København med hele familien. Fredag d. 3. oktober 1941 flyttede 3 af døtrene, Emma (58 år, kassererske i cigarfirmaet A. M. Hirschprung & Sønner), Helga (49 år, bogholderske i samme firma) og Louise (54 år, sygeplejerske, som nu styrede hus for de to søstre) ind på 2. sal på Peter Bangsvej 127, den ny bebyggelse ved Boldparken lige i nærheden af K. B. Hallen. Aftenen efter gik de 3 søstre i seng efter at have varmet sig en kop kaffe,

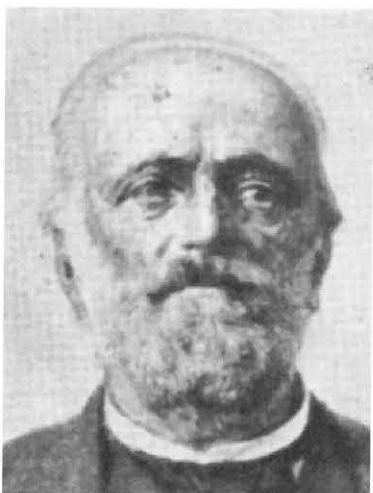
kunne det senere konstateres. Søndag formiddag stod en overbeboer op og fandt sin medbeboer, en kusine, liggende livløs i sin seng. Det blev fastslået, at døden var indtrådt og gaslugt konstateredes. Folk på vej til K. B. Hallen kunne i de kommende formiddagstimer konstatere voldsom aktivitet af kriminalpoliti og læger, på jagt efter årsagen til gasulykken. På 2. sal fandt man de tre søstre liggende døde, og man havde ikke vanskeligt ved at rekonstruerer årsagen til ulykken. Søstrene havde blandt deres køkkentøj et gasapparat af ældre model med en hane siddende foran selve indføringen til apparatet. Der var tidligere af sagkyndige advaret mod denne forældede model. Glemmer man at

slukke hovedhanen oppe ved gasrøret, kan slangen i løbet af natten, når folk bruger mindre gas og trykket stiger, springe af apparatet og gassen strømmer ud. Og det var, hvad der var sket hos de nyindflyttede. Da politiet kom ud i køkkenet, stod en gashane åben. Slangen var knækket helt nede ved indføringen til gasapparatet. Alle vinduer i de to værelser, hvor søstrene sov, var lukket og i øvrigt var mørklægningen særlig effektiv, idet den var fæstnet ned langs karmene med tegnestifter. Den omkomne kvinde på 3. sal havde sovet på en divan, der var anbragt således, at hovedgærdet stod lige op ad varmeapparatet, og gennem radiatorledningernes huller havde gassen banet sig vej op fra lejligheden på 2. sal. Også her var mørklægningsgardinet trukket for og gjorde derved en åben trækrude uvirksom. Kusinen, som sov i et andet værelse, havde derimod rullet sit mørklægnings-

gardin op om aftenen inden hun gik til ro. Det blev nok hendes redning. De tre søstre blev under stor deltagelse bisat fra Frederiksberg Kirke torsdag den 9. oktober 1941. – Jeg husker den søndag formiddag af en helt anden grund. Mens en stigende aktivitet konstateredes omkring K. B. Hallen hin søndag formiddag d. 5. oktober 1941, spillede vi, TIK's juniorhold, på Holstebro Stadion. Hjemmeholdet vandt med 3-2, hvilket ikke mindst skyldtes, at vor ordinære venstre innerwing, Helge Hjortdal, havde meldt forfald. Han blev i de selvsamme timer konfirmeret i Thisted Kirke!

PS. Københavns belysningsvæsen har været behjælpelig med at tidsfæste begivenheden samt med tekniske oplysninger. Store reportager i Politiken og Thisted Amts Tidende d. 6.10.1941 har givet mig indblik i ulykkens hændelsesforløb.

Hvad udad tabes ...

Enrico Dalgas (1828-1894). Tog initiativ til oprettelse af Det danske Hedeselskab i 1866 og var selskabets ledende kraft til sin død.

Kaptajn Jagd (1823-1895). Fra bogen »Valg i Thisted«, udgivet af Forlaget Knakken 1987.

Til Jens Jørgen Bangsgaards artikel 1995 om Sjørring Sø kan føjes lidt om hedens opdyrker, Enrico Dalgas, og om kaptajn Jagd, der udtørrede søen. Ordene »Hvad udad tabes« tilskrives almindeligvis Enrico Dalgas på baggrund af hans store indsats for hedeopdyrkningen efter tabet af Sønderjylland i krigen 1864. I følge »Bevingede ord« ved T. Vogel-Jørgensen skyldes ordene H. P. Holst, der til den store nordiske industriudstilling i København 1872 formulerede mottoet:

»For hvert et tab, der kan erstatning findes.
Hvad udad tabes, det må indad vindes«.

Mottoet kom på en mønt, der blev fremstillet til udstillingen.

Det var i 1995 100 år siden, kaptajn Jagd døde. I Thisted Dagblads uddrag »Fra de gamle aviser« oplystes under 29. juli 1895 følgende: Fhv. folketingsmand, amtsforvalter, kaptajn Jens Christian Henrik Claudius Jagd, er død i sit hjem på Østerbro i Kjøbenhavn, 74 år gammel.

Han tog skolelærereksamen på Skaarup Seminarium og blev derefter bestyrer af en privat realskole i Svendborg. Hans livlige ånd syslede med andre ting. Således konstruerede han en dampmaskine til et udtørningsforetagende. I 1848 blev han sekondløjtnant, og da han ved fredens slutning i 1851 trådte ud af hæren, gik han af som kaptajn. 1852-56 var han telegrafbestyrer i Nyborg, men 1863 udtrådte han af statstjenesten for at påbegynde udtørringen af Sjørring Sø, hvilket arbejde det i det væsentlige lykkedes ham at fuldføre.

1878 søgte han atter embede og var oppebørselsbetjent i Kolding indtil 1882, da han forfremmedes til amtsforvalter i Thisted. I 1886 fik han embedet som amtsforvalter i Københavns Amt, det bedste i landet. I 1859 valgtes han til at repræsentere Thistedkredsen i Folketinget. 1864-66 repræsenterede han Thistedkredsen i Rigsrådets folketing.

»Rosvang« er den største af de gårde, der blev opført efter udtørringen. I følge Kraks fortegnelse over store gårde, hører der i dag 296 ha agerjord og 6 ha skov til Rosvang. Ejer: Ib Kibsdal. Til »Egebaksande« hører der 193 ha agerjord og 8 ha skov. Ejer: Grethe Stief. »Færgeborg« har et areal på 133 ha agerjord, 6 ha skov og 10 ha eng. Ejere: Thor E. Jørgensen og hans søn Ingolf. Til »Sjørringvig« hører 106 ha agerjord. Ejer: Peter Bruun. Tilsammen råder de fire store gårde over 728 ha agerjord, 20 ha skov og 10 ha eng. Det giver et samlet areal på 758 ha. Dertil kommer mindre parceller med forskellige ejere. Det samlede afvandede areal var i følge gamle kilder på ialt 850 ha.

Niels Svaneborg, Vust, sendte dette billede til JUL i THY 1980 med følgende tekst: Engang var der tre skoler i Vust Sogn. Der var en skole i Vust By, i Holme, og desuden blev oprettet en grundtvigsk friskole. Den tog i mange år den største halvdel af børnene. Nu bliver børnene kørt til skolerne i V. Thorup, Klim og Fjerritslev. Ovenstående billede er fra Vust Friskole 1902. Stående fra venstre: Peter Jensen, Kæret, Albert Nørhave, Peder Kristensen, Mosegaard, Jens Kr. Jensen, Barkjær, lærerparret Nikoline Roelsgaard og Jens Møller, Jens Kr. Jakobsen, Gisholm, Kr. Kristensen, Mosegård, Lars Breum, Margrethe Jakobsen, Katrine Nielsen, Holme, Karen Marie Kristensen og Ane Marie Jensen, Barkjær. Siddende: Niels Kib Jensen, Barkjær, Johannes Svaneborg, Lars Svaneborg, Else Thorhauge, Frandsine Vestergaard, Gertrud Svaneborg, Elna Nielsen, Holme, Anna Povlsen, Sylt, Petrea Povlsen og Maren Nørhave. Knælende: Niels Svaneborg, Niels Vestergaard, Nikolai Nørhave, Kristen Vestergaard, Margrethe Kristensen, Mosegaard, Kirstine Kristensen, Mosegaard, Ejner Jensen, Barkjær, Andreas Westergaard, Holme Mølle, Mariane Jensen, Barkjær, og Karoline Westergaard, Holme Mølle. Da Niels Svaneborg skrev om billedet i sin gamle protokol (se JUL i THY 1996 side 17) føjede han til: Jeg sidder på jorden med begge hænder i bukselommerne, så Bjarne kan le ad mig!

Register

I 1993 blev der taget fat på en registrering af tidligere årgange. Registeret kom i første omgang til at omfatte årgange 1972-1991. I 1994 blev registret udvidet med årgangene 1967-1971, i 1995 årgangene 1965-1966, i 1996 årgangene 1960-1964.

1960

»Hjem til Jul«, digt af Karl Ejnar Thomsen	side	3
»Julegæsterne fra havet«	side	4
»Pigen fra Hannæsland« af Bertel Budtz Müller	side	8
»Stue Wonsda i Thisted omkring 1895« af J. C. Jensen	side	14
»Snaphanerne i Thy« af Ole Bang	side	17
»Et mærkeligt kaffeselskab« Fra befrielsesdagene 1945 ved C. Brunsgaard	side	30
»Fra det gamle album«	side	33
»Gamle Kristoffer« En skæbne på Smerup Fattiggård ved Frantz Rasmussen	side	37
»En tragedie på Thyholm« af Niels Sloth	side	41
»Spøgelset på Ullerupgård« Et gammelt sagn	side	44
»Thyland« Digt af Søren Hallar	side	45
»Wor ejen Serkus« ved Peter Fidus (C. Brunsgaard)	side	46
»Dagbogsnotitser« november 1959 til oktober 1960	side	50

1961

»Minder ved Jul« Digt af Chr. Sørensen	side	3
»Knud den Hellige i Thy« af Ole Bang	side	4
»Æ tysker hans bowser« af K. E. Thomsen	side	25
»J. P. Jacobsens ungdomskærlighed« af Th. Bredsdorff	side	27
»Thyland« Digt af William Wagner	side	28
»Trolderi på Myrupgård« af Søren Nielsen	side	29
»Fra det gamle album«	side	33
»I julen spiste vi ikke rugbrød« af C. Brunsgaard	side	37
»Gywwel« Digt af Valdemar Vester	side	44
»Slægtens gård« af Anton Foged	side	45
»Bjergfolkene på Irup« Et gammelt sagn	side	46
»Martine Venstre-Kind« af Henny Pedersen	side	47
»Wor ejen Serkus« ved Peter Fidus	side	50
»Dagbogsnotitser«	side	53

1962

»Velkommen Jul« Digt af C. Sørensen	side	3
»Drama på Ullerupgård« af Henry E. Pedersen	side	4
»Vestervig Kirke« Digt af Jan Pender Schmidt	side	9
»Mads Pokkers julegilde« af Ole Bang	side	10
»Cecilie på Knudsbjerg« af C. Brunsgaard	side	16
»Bette Kræn Wolsens Kjerktuer« En havboremse	side	21
»Med lånte fjer« af Anton Vestergaard	side	22
»Fra det gamle album«	side	33
»Lidt smosnak om Niels Juel« ved Johs Hald	side	41

»Thylands stærke skulder« Digt af Erik Stokkebye.....	side 46
»Et stykke England ved Byholm Vejle« Ingeniør Stevens datter og svigersøn fortæller .	side 48
»Spøgeri på Sønder Nordentoft« af Carl Nielsen.....	side 53
»Wor ejen Serkus« ved Peter Fidus	side 54
»Dagbogsnotitser«	side 58

1963

»Nu kimer Julens klokker« Digt af Poul Olsen	side 3
»Blade fra hytternes liv« af Johan Skjoldborg.....	side 4
»Sølvskatten på Øland«.....	side 13
»Limfjorden« Digt af Søren Lind	side 14
»Blandt thyboefterkommere i Syd Dakota« af Johs. Hald	side 15
»Ann Wæwver å æ atombomb« Digt af J. N. Christensen	side 21
»En thylandsk forfatter« Martin Jensen ved Albert Jensen	side 22
»Heksen fra Hjardemål« ved C. Brunsgaard	side 27
»Thyland« Digt af Anton Jørgensen.....	side 32
»Fra det gamle album«.....	side 33
»Thylands hjemmeværn i kamp med englænderne« af C. Brunsgaard	side 41
»Et så sær te hun døed« af Jacob von Thybo	side 45
»Rasmus« Digt af Niels Sloth.....	side 47
»Da Peter snød Mine« af Anton Vestergaard.....	side 48
»Wor ejen Serkus« ved Peter Fidus	side 54
»Dagbogsnotitser«	side 58

1964

»Det kimer fra alle tårne«	side 3
»En stridsmand giver op« af Bertel Budtz Müller	side 4
»Vor hjemstavn« Digt af Peder Kr. Jensen.....	side 11
»Ved J. P. Jacobsens grav« Digt af Olaf Andersen	side 12
»Gamle minder fra Thyholm« ved Anna Christine Vigendorf	side 14
»Skrædderens eg« Et drama ved Vildsund af C. Brunsgaard	side 20
»Fiskerparabler« ved M. Mikkelsen	side 24
»Naturens rige verden« af Hans Bakgaard	side 26
»Herremændenes væddemål« Et sagn fra Sundby.....	side 32
»Fra det gamle album«.....	side 33
»Sådan levede vi i halvfjerdserne« ved C. Brunsgaard	side 41
»Fra hoveriets tid på Ågård« af August F. Schmidt.....	side 51
»Wor ejen Serkus« ved Peter Fidus	side 53
»Dagbogsnotitser«	side 57

Opfordring til vore læsere

Hvert år siden 1930 er der kommet en udgave af JUL i THY – »thy-boernes eget julehæfte«. Det er baseret på hjemstavnsfølelse, på interesse for egnhistoriske emner, på ønsket om at høre om folk i Thy.

Hvert år skal der frisk forsyning til DET GAMLE ALBUM's 24 sider eller i alt omkring 35 billeder. Dertil kommer billeder til DET NY ALBUM og 30 sider med artikler.

Rammerne kan kun fyldes ud, når vore læsere er flittige bidragydere. Strømmen af billeder er taget lidt af i de senere år. Derfor denne opfordring til at indsende billeder fra hele Thy – fra egnen mellem Oddesund og Fjerritslev. Gerne med morsomme motiver som alternativ til de mange skole- og konfirmandjubilæer.

JUL i THY er baseret på nostalgi. Det lægger vi ikke skjul på, selv om nogle taler nedsættende om det. Ordet nostalgi er afledt af det græske nostos, der kan oversættes til hjemvenden, hjemve.

JUL i THY henvender sig til alle, der interesserer sig for hjemstaven og dens mennesker. Med håb om fortsat hjælp fra vore læsere.

Erik A. Lauridsen
Limfjordsvej 20
7700 Thisted
Tlf. 9792 0175

Jørgen Miltersen
Hanstholmvej 185
7700 Thisted
Tlf. 9798 1585

Der er også Thyboere i Sydafrika
og vi står klar til at modtage vore gæster
med en god solid jysk betjening
- og tilmed på et sprog som de forstår!

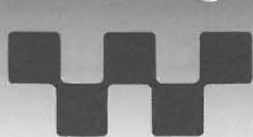
A/S DANSK
REJSEBUREAU

Havnepladsen 5A - Postboks 9
9900 FREDERIKSHAVN
Tlf. 98 42 31 33 Fax 98 43 84 33

eller nærmeste rejsebureau
tilknyttet REJSEGARANTIFONDEN

Vi bruger moderne udstyr, når vi fremstiller Deres tryksager,
så De er sikker på høj kvalitet.

Produktion og salg af postkort over det meste af landet.

wadmann
bogtryk/offset aps

Fabriksvej 8 . 7700 Thisted . Tlf. 97 92 31 66 . Fax 97 91 00 81

Fra Forlaget
efterlyser vi stadig gamle
numre af »JUL i THY«.

Henvendelse til:
Erik A. Lauridsen
Limfjordsvej 20, 7700 Thisted
Telefon 97 92 01 75

**ALT INDENFOR
BINDERI**
Kæmpeudvalg i årstidens blomster
Deres blomsterproblem
– vort speciale
Blomster sendes overalt

**TOVES
BLØMSTER**
Asterbakken 66, Thisted, Tlf. 97 92 02 22

97 92 02 22
Privat 97 93 12 54

IMERCO
AGERHOLM - Storegade 7 - 7700 Thisted - 97 92 00 22

GLAS - PORCELÆN - KØKKENUDSTYR

IMERCO

Kresten
Borggård

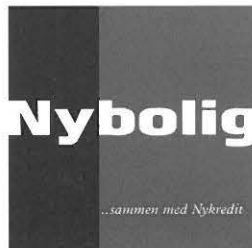
Ejnar
Jeppesen

Kennert
Sohn

Per
Hovmark

Nybolig Thy

Jeppesen, Sohn
& Borggaard
Stataut.
ejendomsmæglerfirma

Storegade 8 . 7700 Thisted . Tlf. 97 92 22 88 - Jernbanegade 3 . 7760 Hurup . Tlf. 97 95 23 55

Julegaver

Smukke ting
i stort udvalg finder De
hos

Julegaver

Brix Andersen, guldsmed

Gågaden . Telefon 97 92 10 02

Sparekassen
THY

Vi er ikke som de andre

Deres håndværker

Alle former for

REPARATIONER

I tømrer- og snedkerarbejde

Nr. Allé - Thisted

Tlf. 97 92 12 04 . Bil-tlf. 30 97 38 04

Hermans Snedkeri

Thisted Materialhandel

v/ Kaj Knudsgaard

MATERIALISTEN

Bøger af enhver art og til
ethvert formål

BALLEBY's BOGHANDEL

v/ NIELS ERIKSEN

Store Torv 5 . 7700 Thisted

Telefon 97 92 00 90

*Køreglæde der siger **SPAR TO**
- kræver en bil, der er **GO'***

CITROËN THISTED

v/ Frank Paulsen

Industrivej 53, 7700 Thisted

Tlf. 97 92 44 22

KK skilte

TLF. 97 92 06 47 ★ 7700 THISTED

Tillægslån

Lån til huset til lige, hvad De vil

REALKREDIT
Danmark

Gl. Toldbod * 7700 Thisted - Tlf. 98 12 53 00

- byens
spændende
... tøjbutik

Louise

Storegade 11, 7700 Thisted

Tlf. 97 92 02 11

GÅR DU EFTER KVALITET!

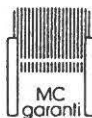
... når du vil have sovekomfort?

Kom
ind og se
vores nye
box-
studio

Vi har et
stort udvalg
i kvalitets-
box-
madrasser

Frøkjær MØBLER
KNUDSEN
JERNBANEGADE 7700 THISTED

Kom ind
og se
hvad vi har

a.m.b.a.

- Alt i glarmesterarbejde
- Indramning
- Salg af kunstnerplakater

Thisted Glarmesterforretning

v/ H. C. Bach, Møllevvej 57, 7700 Thisted

Butikken er åben daglig 12.00-17.30

lørdag lukket - men vi svarer altid på

97 92 19 17

Kjeldgaard
SKO

GÅGADEN - 7700 THISTED

TLF. 97 92 08 00

**Fuld
effekt**

Elektrikeren

J.K. ELECTRIC APS

Bjørnevej 8 . 7700 Thisted

97 92 50 66

**B
L
I
K**

- Ring og bestil en af vore servicevogne med
uddannet VVS-montør

Niels Skaarup & Søn

Blikkenslager og VVS Installatør

Industrivej 4 - Tlf. 97 92 04 41 - 7700 Thisted

Calles Conditori

CARL EJNAR JACOBSEN

Storegade 8

Telefon 97 92 01 60

**NORDVESTJYSK
HANDELSGYMNASIUM**

Lerpyttervej 52 . 7700 Thisted
Telefon 99 19 19 19
Fax 99 19 19 99

Auto Winkler

*Salg af nye og brugte biler
Bilreparation*

Tigervej 5 . Thisted . Telefon **97 92 16 88**

Aut. forhandler

Ring efter en
Gardinbus

Se gratis ca. 1000 lange gardinlængder
hjemme i Deres egne stuer

HLL
bolig - tekstil

Telefon
97 92 24 44
- det er os
med
gardinbusserne!

Havnesmeden

Smede- og maskinværksted

v/ Knud E. Andersen
Privat tlf. **97 92 17 15**

og Leif Andersen
Privat tlf. **97 92 02 04**

Slagterens **KØKKEN**

Pantervej 14 . 7700 Thisted
Tlf. 97 92 01 40

Få en
kasse-
kredit
til
uforudsete
udgifter

Unibank

BYENS STØRSTE
UDVALG I

- ◆ Lamper
- ◆ Skærme
- ◆ Duge
- ◆ Puder m.m.

*Gaveidéer
får man hos:*

 Brdr. W Hansen
VESTERGADE 84 . 7700 THISTED
TLF. 97922700 . FAX 97911000

Thisted Dagblad

i Thy – om Thy – for Thy

Køb julegaver i

monopol

Frederiksgade . Thisted

brille-
huset

Briller og
kontaktlinser

VESTERGADE 7
THISTED . 97 92 04 37

TAPET - FARVE - GULV

Ærlig information,...Værs'go!

Maling
Tapet

Profa Farver

Gulvbelægning

Jensen & Langballe St. Torv • 7700 Thisted • Tlf. 97 92 33 44

- Egen slagterafdeling
- Vin fra hele verden
- Byens bedste grøntafdeling
- Faste lave priser
- Åben når du har behov for at handle
- Stort udvalg i dybfrost

Super Brugsen

THISTED ARBEJDERFORENING

Store Torv · Tlf. 97 92 02 99

Alternativet til giganterne

Forsikringselskabet

»Thisted Amt« g/s

Thyparken 16, 7700 Thisted · Telefon 97 92 10 55

*Der er 200 tøjeksperter i Danmark
- i Thisted er det*

tej EKSPERTEN **Engelsk**

THISTED - HANSTHOLM

Wadmann

Store Torv
Thisted
Tlf. 97 92 10 32

Centrum for ure, briller og kontaktlinser

Nykredit

THISTED

Storegade 8
7700 Thisted
Tlf. 97 92 18 88

F. Lynggaard Poulsen

Bageri - Conditori

Vestergade 59

Thisted - 97 92 06 84

ELKØB
KANSTRUP

Køkken - bad
Garderobe-
skabe
El-artikler
Hvidevarer
Hvidevare-
service

STOREGADE 4 • 7700 THISTED

TLF. 9792 45 50 • FAX 97 92 45 11

**Deres
tæppe
garant**
garant
smed • tæpper

INDUSTRIVEJ 61 . 7700 THISTED . TLF. 97 92 13 88

v/ Jacob Yde Pedersen
Ålborgvej 12
Tlf. 97 92 29 77

v/ Klaus Agesen
Ålborgvej 64
Tlf. 97 92 19 77

Åben alle ugens dage kl. 6.30 - 23.00

EuroSko
Juul Sko
Vestergade 20 . Thisted

Thisted Anti Rust

Kurt Dam

Industrivej 25 . 7700 Thisted

Telefon 97 92 25 05

MERCASOL

REVISIONSKONTORET /s
v/Keld Hyldahl og Erik Harbo Larsen
Jernbanegade 16-18 · 7700 Thisted · Tlf. 97 92 08 99 · Fax. 97 92 04 11

Jensby Biler I/S
THISTED - HUNDBORG

Telefon 97 91 14 66

bygge marked

Chr Sørensens Tømmerhandel as

Tigervej 15 · Thisted · Telefon *97 92 33 11

**THISTED
POSTEN**

Telefon 97 92 09 44

tb thy bogtryk & offset AS
reklame

Telefon
97 87 16 66

**Jord-, beton
og murerarbejde**

HENNING THOBIASEN

Murermester

Tilstedvej 79 · 7700 Thisted · Tlf. 97 92 57 36

Hatten af for Thy Julebryg

